

Av. Sencer Karacalıoğlu

Prof. Dr. Ömer Demircan

Doç.Dr. Okan Baba

Prof. Dr. Süreyya Ülker

Nuray Gök Aksamaz

Prof. Dr. Yıldız Tümerdem

Hasan Akarsu

Yılmaz Çongar

Turgut Acar

Hikmet Kurter

Türkay Korkmaz

*19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik
ve Spor Bayramımız Kutlu Olsun!*

YTDD

YIL :2, SAYI :10, MAYIS - HAZİRAN 2019

İÇİNDEKİLER

Sencer Karacalıoğlu	Şuradan Buradan	s.1
Prof.Dr. Ömer Demircan	Çince 'kavram yazı',dil-türüne-özel Bir ABC' dir.	s.2-5
Doç. Dr. Okan Baba	Toplum ve Edebiyat	s.6-9
Prof.Dr. Süreyya Ülker	Türkçe Gün Adları Üzerine Bir Deneme II	s.10
Prof.Dr.Yıldız Tümerdem	Benim İçin Aşk	s.11-14
<u>KİTAP TANITIM:</u>		
Hasan Akarsu	Danışanına Aşık Olan Psikoloğun Romanı	s.15-16
Yılmaz Çongar	Soluk Yüzler	s.17-21
<u>ÖYKÜLER :</u>		
Turgut Acar	Ozanın Konukları	s.22-27
Nuray Gök Aksamaz	Menekşe	s.28-37
Hikmet Kurter	Kısasa Kısas	s.38-41
Türkay Korkmaz	Düğün	s.42-43

=====

ŞURADAN BURADAN

SENCER KARACALIOĞLU

“1919 yılı Mayısının 19’uncu Günü Samsun’a çıktım”

Nutuk’un başlangıç cümlesi...

19.Mayıs.1919, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluşuna ilk adımın atıldığı gündür. Halkın, kulluktan kurtulup özgür yurttaşlar olma bilincine yürüyüşlerinin başlatıldığı gündür. 19. Mayıs .1919 Türkçe’nin yeniden kendi küllerinden doğuşuna yürüyüşün başladığı gündür. Ulus olabilme bilincidir...

Atatürk’ü anma, Gençlik ve spor bayramımız kutlu olsun.

İNÖNÜ DOLAYLARINDA MUSTAFA KEMAL

-Ben Samsunda buldum onu, bir kuşluk vakti

Kocaman oldu günüm, geldi artık köyüm dar.

Gülümserdi denizden fazla,/ Susardı deniz kadar.

-Ben Sivas’ ta buldum onu, belki bin yaşındaydı,

Eriyordu gibiydi bir karanlıkta yüzü.

Anlamasam yaslı derdin,/ Taa derinlerden yanardı gündüzü.

Ben Erzurum’da buldum onu, böyle bir geceydi,

Oldu birdenbire yaşamam, gülmem haksız.

Daralmış gönlümde ben de düştüm ardına,/ Bir açıklığı vardı herkese, uçsuz bucaksız.

Ben Ankara’da buldum onu, yirmi yaşındaydı zaar,

Yapmakla, görmekle doldurmuştu her yeri./...

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Çince ‘kavramyazı’, dil-türüne-özel bir ABC’dir

Prof. Dr. Ömer Demircan

Sözel iletilerin görsel anlatımı bütün dillerde resim-yazı biçiminde başlar. Resimler çizgilere dönüştürülüp iki dilin yazımında dilsel en-küçük birimlere ulaşılır: Çince “ünsüz+ünlü” tabanlı “tonlu açık-hece”li sözcük yazımına, Sümerce’de ise, kimi eklerin tek ünsüz sesbirim ile yazımına. Her iki dilde de anlamlı en küçük birimler tek hecelidir; Çince yalnızca kökler, Sümercede ise kökler ile sonekler bulunur. Resim yazının her iki dilde de İÖ 3000 yıllarında başladığı sanılıyor. Çince yazım evrimi İS 200’lü yıllarda “kavramyazı” adıyla açık-hece tabanlı bürünsel biçimbirim (anlamı ton ayrımı ile seçilen anlamlı birim) yazımına ulaşarak son biçimini almıştır. Gerçekte, anlam ayrımlı en uç birimleri yazdığı için, Çince’nin yazımı da, dil-türüne özel bir abecedir; ton-ayrımlı sesel-tabanlı-abece’ye de çevrilebilir. “Anlam-ayırıcı-uç-birimler” yazan, Çin yazısı da bir ABC’dir.

Topraktan yaş kil tabletlere yazılan Sümer yazısı çiviye benzeyen çizgilerle soyutlandığı için ona “çiviyazısı” denmiş. Sümerce eklerde iki ünlü, çiviyazısını alıp kullanan Sami dillerinde yalnızca üç ünlü bulunduğu için kimi tek heceli birimlerin ünsüzü gösteren tek yazımbirim ile yazılabileceği zamanla anlaşılmış. Çünkü, Sümerce “ünlü+ünsüz” yapılı ekler kimi sesel bağlamda yalnızca “ünsüz” sese indirgenir, tıpkı “tanı-k” içindeki sonek gibi. Sami dillerinde ise sözcüklerde ünlüler “tür, anlam, işlev” ile belirlendiği için yazımda gösterilmesi gerekmez. Örneğin tek ünsüz içeren az sayıda tek-heceli (ZÜ = ünsüz+ünlü biçimli, ya da ʔsÜZ = ünlü+ünsüz biçimli) sözcüğün bir “tek-ünsüz” ile yazılabileceği zamanla anlaşılmış olsa gerek. Çiviyazısı Sami dillerinden Akadça, Asurca, Babilce’ye ve öteki Sami dillerine İÖ 1250 yıllarına değin en az binikiyüz yıl süreyle uygulanmış. Sonunda ilkönce Finikecenin “ünsüzlerden oluşan bir ABC ile yazımı”na ulaşılmış. İÖ 1000-900 arasında o ünsüz ABC’si Grekçeye uygulanırken ünlülerin de gerçek harflerle yazılması gerekmiş. Böylece 1250 yılında ünlülerin gerçek harflerle yazılması gerekmeyen ilk ABC’ye, Sami ABC’sine ulaşılmış. İÖ 1000-900 arasında ise, çok sayıda ünlü bulunan dillere uygulamada ünlülerin de yazıldığı ikinci bir abeceye geçilmiş. Ussal ve dilsel ölçülere göre yorumlanırsa, ABC’yi Sümerler

bulmuştur. Çince sözcükler ‘açık-hece’den oluşan taşıyıcı bir taban ile, o tabanı örten ses-perdesinde andaş bir değişim içerir. Ses-perdesinde hece-örten değişime “ton”, yani ses-perdesinde: düz, düşen, çıkan, düşüp-çıkan, çıkıp-düşen sesel bir değişim demektir; tıpkı “Yaa, öyle mi” ile “Yaa, gördün mü” sözlerindeki /yaa/ birimine koşulan perde değişimleri gibi. Ton, sözcük anlamını belirler; Çince sesletimde kullanılan tonlar “kayan-ton”dur. Örneğin [ma] ses dizisinin kendi anlamı yoktur; dört ayrı tondan her biri ile ona ayrı bir sözlüksel-anlam koşulur. /ma/ hecesi: i) yüksek, düz-ton ile “anne”, ii) orta perdeden çıkan-ton ile “keten”, iii) alçak perdeden çıkan-ton ile “at”, iv) orta perdeden düşen-ton ile “azarla-” anlamlarını taşır (Bloomfield, 1933: 116). Tonu taşıyan sesel taban “ZÜ” (ünsüz+ünlü), ya ayrı sesler /ma/ olarak ya da el-yazısı gibi bitişik biçimde yazılabilir. Onun üzerine ayrıca “ton-türü” ayrı bir im ile gösterilir.

Sözlüksel anlam yüklemek için “ton” kullanmayan öteki dillere göre Çince, birimleri tek-heceli bir dildir, ek kullanılmaz. Bir bakıma “ton” ile anlamlama Türkçedeki “sonekleme” işlevine benzer. Çince bir heceye bir anlam yüklemek için o hece anlam-ayırıcı dört “ton”dan biri ile söylenir. O yüzden Çince’ye “ton-dili” denir. Çince en küçük anlamlı birim “tonlu-açık-hece”dir. Anlamlama, Türkçeye göre iki aşamalıdır: i) hece içindeki sesel birimleri [ma, mu, ba] gibi konumlama; ii) oluşan sesel heceyi, andaş olarak anlam-koşan-ton ile söyleme. Hece tabanı oluşumu sesel, seçilen anlam yükleme işlemi hece düzeyinde olur. Çince tonlar birden çok sesel birim örttüğüne göre onları “biçimsel sesbirim”e koştur: “biçimsel-bürünbirim” saymak gerekir. “Sesbirim”e koştur yazım, “bileşik-harfler-üstü-ton” biçiminde olabilir. Onlarla “ünsüz+ünlü” = ZÜ yapısında üçbinin üzerinde tek-heceli sözcük oluşur. Tek-heceli köklere uygulanan “tamlama”, “ikileme” işlemleri ile Çince sözcük üretim gücüllüğü de katılınca, çok varsıl bir sözlüğe ulaşıldığı anlaşılır.

1970-1972’de “yazı türleri”ni özel olarak incelememe karşın, “ton-dili”ni “kavram-yazı”yı anlamak benim için pek kolay olmadı. “ABC”nin bulunuşuna Sümerlerin katkısı üzerinde çalışınca işlemin özünü ancak anlayabildim. Türkçe abecedeki anlam-ayırıcı-ses kümelerini, yani “sesbirim”leri yazmak için kullanılan harfler gibi Çince “kavramyazı” tabanı /ma/ gibi “ünsüz+ünlü” bileşimine yüklenen bir ton yazar. Anlamı taşıyan ton, tonu taşıyan ise “ünsüz+ünlü”den oluşan ses-dizisidir. Çince birimleri tek-heceli olduğundan, hece-tabanını oluşturan sesler Türkçenin iki katı kadar: 21 ünlü + kayan ünlü + geniz ünsüzü ile birleşen 13 ünlü = 34 + 23 ünsüz = 57 x 4 ton = 3128. Onlara tamlama, ikileme işlemlerini, çokanlamlılığı da ekleyin. Güneydoğu Asya’da sözlüksel “kayan-ton”, Kuzeybatı Afrika’nın Nijerya bölgesinde, Orta Amerika’da da sözlüksel “seken-ton” kullanılan diller konuşulduğu için “hece” ayrımını en üstte “tonsuz-hece”, “tonlu-hece” olarak ayırmak gerekir. ‘Resimyazı’dan evrilen ‘kavramyazı’da Çince en küçük sesletim-birimi, ya da yazım-birimi “bürünbirimsel tonlu-hece”; Sümerce’de ise biçimbirimsel tonsuz-hecedir. O bakımdan dillerarası genel hece-ayırımı, en üstte “tonsuzhece – tonluhece” olmalıdır. Türkçe, tonsuzhece kullanır. Kayan-ton taşıyıcı birim

ancak bir “hece” olabilir, ne daha uzun, ne daha kısa. O nedenle Çince kavram yazımı hece-altına inemez. Çinlilerin yazım evrimine katkıları konuştukları “ton-dili” ve yazısıyla sınırlı kalır. Çin yazısı İS 200 yılına değin evrile değışe son biçimini almış olup bugün de kullanılan bir kavram-yazıdır (Pike, 1948; Dringer, 1968).

Çince, Sümerce, Türkçe coğrafyaları Ortaasya ile Doğu-Asya sayılır. Diller arasında bir ortaklıktan söz edilebilir mi? Öyle görünüyor. Her üç dilin de kökleri tek-hecelidir. Dilsel tek hece anlam koşulan en küçük birimdir. İkinci heceye geçilince başka bir birim, Türkçede bir ek başlar. Çince kavram-yazı ile bir başka kavramyazı olan Sümer çiviyazısı ortaklıkları şöyle olmuş. 1) Her iki yazı da birer resimyazı olarak başlamış; daha sonra resimle-yazım-birimleri soyutlanarak “çizgisel-yazım birimlerine dönüştürülmüş. 2) Başlangıçta her yazım-birimi en-küçük-anlamalı bir dilsel-birim, bir biçimbirim yazar. 3) Her iki dilde de, yazım imiyle belirtilen anlamlı birimler tek-hecelidir. Çince heceler, kimisi genizsi birer açık-hece olup tonludur. Sümerce, Türkçe heceler tonsuzdur. 4) Her iki yazı başka dillere de uygulanmıştır. Çin yazısının Japonca’ya uygulanmasında bütün imler tonsuz açık-hece (“ünsüz+ünlü” = ZÜ) yazar görünüyor. Aydın (2013)’e göre ses-uyumlu Sümerce çiviyazısında 598 yazım-imi kullanılmış. Sümerler, İÖ 1400’den sonra Tarih sahnesinden çekilmişler. Ancak İsa’nın doğumuna (İÖ -0001) değin kitabelerde Sümerce de kullanılmış. Sümerler, (İÖ 2150-) yıllarında Sümerce’den Akadça’ya sözlük derlemişler. Yazımda çiviyazısı kullanılmış. Sümer çiviyazısı ayrıca Babilce’ye (İÖ 2100-1800), Asurca’ya (İÖ 2000-640), bir Hint-Avrupa dili sayılan Hititçe’ye (İÖ 2000-1200) de uygulanarak uzun süre yazımda kullanılmış. 5) Tıpkı Çin yazısının Japonca’ya uygulanışında olduğu gibi, Sami dillerine çiviyazı uygulamasında (anlamalı) biçimbirimsel-tek-hece yazımından “sesel-tek-hece” yazımına geçildiği anlaşıyor. Nitekim, ilk önce Hititçe tabletler bulunup okunmuş. O uygulamaya bakılarak yazının “biçimbirimsel” değil de sesel bir “heceyazı” olduğu açıklanmış. Ancak, evrimsel uygulamalardan olsa gerek, 1900’e doğru Sümerce tabletler bulunana değin, tıpkı Osmanlıca gibi, metinler pek doğru okunamamış. Öyle görünüyor ki, Türk tarihinin belgeleri bir biçimde yok olmuş (Güneri, 2018). Ancak, Türklerin Ortaasyada ileri ekinse bir dönemi olmuş. Yazı da kullanmışlar. Sümerlerin Batıya, (İÖ 4250-0001) Hazer kuzeyinden Aşağı Mezopotamyaya inip zamanın en ileri uygarlığını yaratmalarının (Kramer, 1981, Çiğ 2002-) bir öncesi olmalı. O uygarlık yaratılarının Museviler, Babilliler, Greklerce yağmalanıp kendileri üretmiş gibi sunulması; daha sonra Batılı kurumların, Orientalistlerin (1312-) o yağmayı üstlenip daha ileri götürmeleri, onun için de Sümerlerin yok, Türklerin de ülkesiz, dilsiz, yazınsız, uygarlıksız, ... sayılarak Batı kaynaklarında Tarih dışına sürülmeleri, Kramer (1981)’deki verilere göre yalana dolanmış bir talandır.

Tarihsel olarak eşzamanlı iki ayrı yazı geliştirme süreci, önsel ekinse donanım ve dayandıkları dillerin çekimsiz, yalın birimlerin ise tek-heceli olmaları ile iki ayrı ABC üretimi ile sonuçlanmıştır. Sümerler (İÖ 3000-1250 arasında) ünlü yazılması gerekmeyen Sami

dilleri için ilk ünsüz ABC'sine, Çinliler ise, sesel-hece-tabanlı ton-ayrıklı kavramyazıya, bir tür bürünsel- ABC'ye. 1880'li yıllardan sonra sesel yazım "sesbirimsel ABC"ye dönüşmüş.

Köklerde anlam-ayırıcı her sese ayrı bir harf koşan Türkçe ABC (1928-) "sesbirimsel-ABC"dir. Çince yazımı ise, yapısı gereği, sesel açık-heceye koşulan ton ile anlam-ayırıcı bir ABC olarak bir "bürünbirimsel-ABC" sayılır.

DİPNOTLAR:

İzmir Eğitim Enstitüsü İngilizce Bölümünde çalışırken İzmir olanaklarından yararlanarak "Yazı Sistemleri"ni incelemiştim. Demircan, Ö: 1. 1972/A: " Yeni Türk Alfabeti ve Yazımı Üzerine", Uyanış (İzmir Eğitim Enstitüsü, aylık dergi) 89, Ocak 1972, s.3-5; -2. 1972/B: "Yazı Sistemleri Üzerine I. Uyanış 91, "Mart 1972 , s. 5-7,14; -3. 1972/C: "Yazı Sistemleri Üzerine II: Uyanış 92, Nisan. 1972, s. 8-9, 23; -4. 1972/D: "Yazı Sistemleri Üzerine III: Uyanış 93, Mayıs 1972, s.9-10, 20.

Cengiz Özakıncı, Levent Yıldız: Kanal B: Cumartesi günleri 21.30- : "Tarihin Bilinmeyen Yüzü" yayınları.

Kramer'e (1981: Tarih Sümer'de Başlar, Kabalcı y. 488s.) göre: "Sümerlerin Aşağı Mezopotamya' da ilk yerleşimi İÖ 4000'li yılların son çeyreğinde (s 294). Sümerler yazı dizgesini icat eden birkaç halktan biridir; aynı zamanda bunu canlı ve etkin iletişim aracı olarak da geliştirirler. (s. 13). İbraniler Eski Ahitlerini, Yunanlılar "İlyada ve Odissea"larını yazmadan bin yıl önce , Sümerde mitler, destanlar, ilâhiler, ve ağıtlar, sayısız atasözü, fabl ve deneme derlemesinden oluşan zengin ve olgun bir edebiyat buluruz (s 14). Nuh'un memleketi Şuruppak kentinde İÖ 2500'lerden kalma çok sayıda "ders kitabı" çıkarıldı. (s 21). İÖ üçüncü binyılın son dönemlerinde Sümerler giderek Sami kökenli Akadlarca fethedilmesinin bir sonucu olarak Sümerli profesörler bilinen en eski sözlükleri hazırlamaya girişmişlerdi. Sami fatihler yalnızca Sümer yazısını ödünç almakla kalmadılar, Sümerce konuşma dili olmaktan çıktıktan çok sonra da üzerinde çalışıp taklit ettikleri Sümer edebi eserleri hazinesine kondular. (s 25). İlk Atasözleri ve özdeyişler en eski Mısır atasözlerinden birkaç yüzyıl öncesine gider. İÖ 1500 yıl öncesinde derlenip yazıya geçirilmiş, sözlü olarak yüzlerce yıl öteye gider (s 150-158). İlk hayvan fablları Ezop doğmadan en az bin yıl önce Sümerde bulunuyordu (s 159). Sümerlerin, Filistinde yaşamış İbranilerin öncelleri Kenanları, onların komşuları Asurluları, Babillileri, Hitit-leri, Hurrileri Aramileri derinden etkilediklerinden kuşku yoktur (s 178). Gılgamış Destanı , İbrani yaratısı değil, Babil tufan miti de bir Sümer yaratısı (s 187). Sonunda Aşağı Mezopotamya'da ilk uygar kent devleti doğdu" (s 288)

TOPLUM VE YAZIN**Doç. Dr. M.OKAN BABA**

Yazın bir toplumun, düşünce, duygu ve bütün gereksinmelerini yansıtan, dille yapılan bir sanat. Bu nedenle toplum ile edebiyat arasında sıkı bir ilişki vardır. Dil toplumun ortak bilincinin bir göstergesidir. Bu nedenle toplumun edebiyat üzerinde önemli etkisi vardır. Sanatçı ne kadar özgür olursa, olsun onun sanatını belirleyen toplumdur.. Bu etki içerik biçim ve teknik bakımından önemlidir . Yazın diğer toplumsal kurumlar gibi başlı başına bir kurumdur. Sanat ahlak, Siyaset ,ekonomi, gibi kurumlarla karşılıklı etkileşim içindedir. Bu açıdan bakınca toplumların gelişimine göre yazın da gelişir ve değişir. Günümüze kadar gelen toplum biçimleri, göçebe, monarşi, demokratik toplumlardır. Bu toplumların özelliğine göre biçim ,içerik ve işlev bakımından Sanat değişmeye uğrar.

Bir yazın yapısından beklenen önce insan üzerinde estetik bir heyecan uyandırmasıdır. Sonra yazının toplum içindeki diğer kurumlarla olan ilişkisini, toplumsal olayların yazın yapısına yansıyan yönlerini saptamaktır. Bunu üç yönden inceleye biliriz: 1- Yazarın özgeçmişi ile ilgili ayrıntılı bilgi edinmek açısından 2- Yazınsal yapıtların toplumsal konuları yansıtması açısından 3- yazının topluma etkisi. Bu etkinin ne olduğunu anlamak gerektiğini düşünürüz

1- Yazar, toplumun bir üyesi olarak yetiştiği aile çevresi onun etkilendiği, yaşadığı doğal ortam kişiliğinin temelini oluşturur. Bulunduğu toplum katmanı, eğitim durumu, toplumla olan ilişkileri Yaşadığı ortamın çeşitli olayları ,doğası, toplumun yerleşik değerleri onun duygularını, düşüncelerini etkiler. Bu etkiler çeşitli biçimde yapının içeriğine sızar. Bu yönden yazarın yetiştiği ortamı değerlendirmek için toplanacak belgeleri değerlendirmek önemli bir sorundur . Bu belgeler bazı toplum hakkında bize bilgi verebilir. Örneğin Yaşar Kemal yetiştiği Adana çevresindeki değişimi "Demirciler Çarşısı Cinayeti" romanında ,ekonomik ve toplumsal yapının nasıl değiştiğini özellikle toprak ağalarının savaşlarını, Yönetim değişince toplumda ortaya çıkan yeni kuşağın ağılık değerleri

yerine, para ve rantın önem kazandığını öğreniyoruz..”Derviş Bey” ile oğlunun farklı değerlere önem verdiğini görüyoruz.Kan davaları, cinayetler,eşkıyalık gibi toplumda yaşanan olayları,destansı bir dille anlatır.

Yazarın yapıtını incelerken üzerinde durulması gereken noktalardan bir yapıtta başka dikkat emek gerekir.Başlangıçta her yazar kendinden önceki yazarların etkisinde kalır.Bir süre sonra kendi kişiliğini bulur.Bazen sanatçılar,etkilendikleri bir şairin şiirinden hiç farkında olmadan aldığı imgeler dizeler ola bilir. Böylece sanatçının etkilendiği düşünceyi,sanat akımını tanıyabiliriz.

Yazının ekonomik temeli ve yazarın toplumsal durumu üzerinde bir araştırma yapmak , ,onun ekonomik desteğine gereksinim duyduğu okuyucusunu da tanımak gerekir. Önce sanatçının yetiştiği toplumdaki yeri, sıtatüsü önemlidir. Destanlar döneminde .sanatçı, bir büyücü, destan şairi olabilir. O dönemde kutsal sayılırdı, toplumu yönetenler bunları korurdu. Üst katmanında önemli bir görev sahibi olurdu. Örneğin Dede Korkut bulunduğu toplumun ortak bilincini gösteren bir tiptir. Osmanlı döneminde, padişahlar, paşalar, Beylerin Sarayında şairler bulunurdu . Bunlar dönemin yönetiminin görüşüne uygun şiirler yazarak Efendilerini överlerdi Bazı görevlere atarlardı. Ayrıca Caize alırlardı. Divan şairleri böylece rahat bir yaşam sürer, şiirler yazarlardı.

Tanzimat’tan sonra Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa, Recai zade Ekrem, Hamit gibi şairler devlette görevli memurlardı. Ayrıca bunlara divan şairleri gibi para yardımı yapılmazdı. Bunlar devletle anlaşamadıklar zaman cezalandırılırdı. .Yazarların bu durumları eserlerine yansımıştır.

. Servet-i Fünun döneminde Bu bağımlılık azaldı.Yine de buradaki şairler belli bir kesimin içinden geliyorlardı.Cumhuriyet döneminde yazarlar daha özgür ve yaratıcı bir özellik gösterir. Ancak büyükSermaye kuruluşları ve belli bir siyasi gruba girenler,o kuruluşların desteğini alabilir.

2- Bir yazınsal yapıtta,toplumla yazın arasındaki ilişkiyi incelemek için en iyi yöntem yapıttaki toplum ilgili olayları ele almak uygundur. Tanzimat dönemindeki yazarlar ., dönemde devletin düştüğü durumdan kurtarmak

İçin edebiyatı bir araç olarak kullandılar, yeni düşünceleri savunmuşlardır. Bu yeni düşünceleri getirirken hem biçim hem içerik bakımından yenilik yapmışlardır. Tanzimat dönemi bir geçiş dönemi olduğu için bu yazarlar siyasi bir mücadele vermişlerdir Yapıtlarında dönemin açık izleri görülür. Şinasi dönemindeki bir değişmeyi anlatır

Bir itıknamedir insana senin kanunun

Bildirir haddini sultana senin kanun

Namık kemalin şiirlerinde dönemin acılarını dile getirir,

Mahveder kendini bülbül bile hürriyet için

Çekilir mi bu bela alem-i pür mihnet için

Din için devlet için can çekişen millet için

Azme hail mi olurmuş bu çürük ten kafes

Bu dönemdeki yazarlar şiir dışında yazdıkları tiyatro roman gibi yapıtlarında dönemi anlatırlar.

Tanzimat'tan sonra edebiyatımıza giren ,roman,öykü, tiyatro gibi anlatı türlerinde olayı yüklenen temel bir kişi vardır.Bütün olaylar ,duygular hep ona bağlı olarak gelişir. BU kişiler bir dönemi,bir durumu temsil ederler.Bu kişiler aracılığı ile dönemin sorunlarını saptaya biliriz.Yakup Kadri "iyi romanın birinci özelliği ,bir şahsiyetin,bir mizacın, bir yaşam anlayışının anlatısı olmasıdır.İyi bir romanda tipler,olaylar tamamı tamamına yaşamda oldukları gibi ve geçmesi değil,' Sanatçının kafasındaki kompozisyon özelliklerine göre biçim alır." Diyor. Örneğin Recai Zade Mahmut Ekrem'in Araba Sevdası romanındaki "Bihruz Bey" Ahmet Mithat Efendinin Felatun Bey Ve Rakım Efendi Romanın kişileri " Felatun Bey' ve " Rakım Efendi" Halit ziya Uşaklıgil'in "Mai ve Siyah " romanın kahramanı "Ahmet Cemil" gibi kişilerin incelenmesi toplumun yapısını sorunlarını anlamamıza yardım eder.

Toplumsal bir belge olarak kullandığı zaman edebiyat, toplumsal tarihi ana hatlarını ortaya koyacak şekilde kullanılabilir. Fakat yazın yaşamın bir kopyası değildir. Bunun için Halide Edip "'Hangi roman olursa olsun

romandaki olaylar tipler hayattakilere benzemez .Belki hayattakilere daha gerçektir.,, Herhangi bir karakteri romancı muhtemel şartlar arasında nasıl bir şekil alacağını Tahmin ederek yazar ” diyor.Bunun için inceleme yapanlar,yazarın yapıtı hangi amaçla yazdığını .bu tiplerin neyi--gösterdiğini ne amaçla gösterdiğini bilmesi gerekir .Bu konuda Berna Moran “Karaosmanoğlu toplumunun sorunlarına tarihsel açıdan bakmaya çalışır.Bundan ötürü romanlarının bir ikisi dışında ötekiler belli bir tarihsel dönemleri romanıdır ” (B.Moram.- Türk Romanın Eleştirisel Bir Bakış - 1983,s151) Yakup Kadri Karaosmanoğlu geçekçi bir anlatımla,yapıtlarını vermiştir.

3- Toplumun sanat üzerindeki etkisi olduğu gibi sanatında toplum üzerinde bir etkisi vardır.Yazar Toplumdan etkilendiği gibi o da toplumu etkiler. Sanat yalnız hayatı yansıtmaz,ona şekil de verir.Yazar,kendi düşünce ve duygularını dile getirirken kendi yapıtları içinde topluma yön veren yapıtlarda ortaya koyarlar.Ayrıca bu yapıtlar arasında okuyucuyu etkilendiği roman kahramanına benzemek isterler.. Örneğin Reşat Nuri Güntekin’in “Çalı Kuşu” romanın kahramanı “Feride” etkisi büyük olmuştur.Bir eğitimci bu konuda “ Türk devriminin ertesinde, yurdun yoksun çevrelerine yayılan Kız öğretmenler,gittikleri uzak kasabalarda,köylerde Feride’nin başından geçenleri okuyarak onda bir alinyazısı ortağı görüyorlardı. “Çalıkuşu” onların dayanma gücünü arttırıyordu.Onun etkisi bu kadarla da kalmamış,bizde kadın özgürlüğünün bir çeşit öncüsü de olmuştu.Birçok kızlarımız ,karşılaştıkları güçlükleri bir iş tutarak yenmenin örneğini Feride’den almışlar , kendilerine güveni ondan öğrenmişlerdi,(C.Dursunoğlu.Reşat Nuri Güntekin , Ulus gazetesi 14. 12. 1956)

.Çocuklara tarihsel romanlar kahraman ve üstün kişileri tanıtarak kendilerini onlara benzeterek yiğitlik,doğruluk, adalet,güvenirlik,insan sevgisi gibi sosyal ve ahlaksal değerleri , vatan ve ulus sevgisini kazana bilirler . Macera romanlar toplumun çeşitli katmanlarındaki, değerleri anlatır.Bu tür yapıtlar toplumu zamanla yeni bir okuyucu kitlesi oluşturur.

TÜRKÇE GÜN ADLARI ÜZERİNE BİR DENEME II

Prof. Dr. Süreyya Ülker

Dergimizin geçen sayısında Türkçe gün adları üzerine yazdığım yazıda halk dilimizde cuma anlamında kullanılan Farsça kökenli “azine” sözünden söz etmiştim (Ülker 2019). Daha sonra yarlıgamalı Hasan Eren’in Çanakkale’nin Ezine ilçesinin adını bu söze bağlayan bir yazısını gördüm (Eren 1991, Eren 2010). Buna göre söz konusu ilçemizin adı “cuma pazarı” anlamına gelen “Azinepazarı”ndan bozmaymış. Bu bilgiyi eklemekte yarar görüyorum.

Eren, adı geçen yazısında “salı” sözünün kökenine de değinmiş, Samoyloviç’in 1924’te Türkçe gün adları üzerine yazdığı yazıda salı sözünün kökeninin açıklanmadığını bildirdiğini (Samoyloviç 1924), Jean Deny’nin 1954’te salı sözünün kökeniyle ilgili bir yazı yazdığını belirtmiştir.

Deny’nin yazısında (Deny 1954) Krälitz von Greifenhorst’un 1918’de Osmanlıcada ay günlemesine dayalı ayların ortak adı olan “lezez” (Redhouse 1999) sözü üzerine yazdığı bir yazıda “salı”ya da değinerek ulûfenin salı günleri dağıtıldığını, “salgın” ya da “salgun” adı verilen yıllık verginin verildiği güne Eski Türkçede “salıc” dendiğini belirttiği (Krälitz 1918) bildirilmektedir. Deny, Krälitz’in, salının vergi günü anlamına gelen salıdan bozma olduğu yolundaki görüşünü sunmakta, bu konuda yorum yapmamaktadır.

Bense salının eski – yeni batı dillerinde savaş tanrısının adıyla özdeşleştirilmesine dayanarak bu sözün “saldır-” anlamına gelen “sal-” kökünün türevi olabileceğini, savaş günü, saldırı günü anlamlarına gelebileceğini belirtmiştim (Ülker 2019). Elimdeki kaynaklardan Eski Türkçede vergi günü anlamına gelen salıc sözünün varlığını doğrulayamadıysam da Krälitz’in kuramının doğru olabileceğini düşünüyorum, ancak salı gününün batı dillerindeki anlamıyla “sal-” kökünün dilimizdeki anlamı arasında belirlediğim yakınlığı da düşündürücü buluyorum. Salıc sözü Azerbaycan Türkçesinde haber, salık anlamındadır (Altaylı 2018). Yıl anlamındaki Farsça kökenli Osmanlıca “sal”, yıllık anlamındaki “sâle” (Fraşerî 2010, Redhouse 1999) sözleriyle yıllık vergi anlamındaki Türkçe salgın, yıllık verginin ödendiği gün anlamına geldiği belirtilen salı sözleri arasındaki ses, anlam yakınlıklarını da ayrıca ilginç buluyorum.

Altaylı S. Azerbaycan Türkçesi sözlüğü. TDK. Ankara, 2018.

Deny J. Le nom de mardi en osmanli. Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft 1954; 104 (n.F. 29) (2): 383 – 385.

Eren H. Ezine. Türk Dili Şubat 1991; 1991/I (470): 91 – 98.

Eren H. Ezine. Yer adlarımızın dili. TDK. Ankara, 2010, s. 69 – 76.

Fraşerî ŞS. Kamus – ı Türki. TDK. Ankara, 2010.

Krälitz veon Greifenhorst. Zum Worte lezez in türk. Urkunde. Der Islam, 1918, p. 139 – 140.

Türkçe / Osmanlıca – İngilizce Redhouse sözlüğü. 17. bası. Sev. İstanbul, 1999.

Samoyloviç AN. Nazvanija dnei nedeli u tureckih narodov. Yafetiçeskiy Sbornik 1924; 2: 98 – 119.

Ülker S. Türkçe gün adları üzerine bir deneme. Yeniden Türk Dili Dergisi Mart – Nisan 2010; 2010;2 (9) 23-26

=====

BENİM İÇİN AŞK

Prof. Dr. YILDIZ TÜMERDEM

Çocukluğum Başkent Ankara'nın Hamamönü'nün Hacettepe semtinde geçti. Oturduğumuz sokakta, unutamadığım güzel insanlarla birlikte yaşıyorduk. O günlerde, sözüm ona evrenselleşen, aslında kopya kâğıdı ile kopyalanmış dünyanın olumsuz rüzgârları topraklarımıza bencilliği, çıkarıcılığı, umarsızlığı, duyarsızlığı, para ve koltuk hırsını savurmamıştı daha. Sevgi ve saygı sözcükleri silinip atılmamıştı. Yandaş yapılanmanın pis kokularının hızla yayıldığı günümüzde olduğu gibi, gerçek komşuluğun, dostluğun, yardımlaşmanın, paylaşımın anlamı unutulmamıştı. O unutulmayan, abartısız, yalın ama güzel çocukluk günlerimizde saygı ve sevgiyi öğrenmiştik. Kendi işimizi kendimizin yapmasının doğru olduğunu, kardeşçe paylaşımı, nitelikli yapıtları okuyarak doğru bilgilerle donanmayı, kavgasız yaşamayı, öz güvenli yaşamayı da öğrenmiştik. Güzel olan, doğru olan ne varsa, tümünü, öğretmenlerimiz, aile ve çevremizdeki büyüklerimiz öğretmişti, biz çocuklara ve gençlere. Bizi bu günlere taşıyan bu ve benzeri özel öğretileri çok çabuk öğrenmiş ve yaşama geçirmiştik. Mutluyduk, gururluyduk.

O günlerde, bu günlerdeki kadar belirgin olmasa bile, erkek çocukların okuyup adam olması çok önemli idi. Erkek çocuğun, büyüdüğünde, ailesinin gururlanacağı bir işi ve de mesleği olmalıydı. Ailesi ve yakınları ondan; “ bir baltaya sap olmasını, evlendiğinde evini geçindirebilmesini, ailesine, çoluk çocuğuna kol kanat germesini, anasına babasına yardım etmesini” beklerdi. Kız çocuklarına ise bir başka gözle bakılırdı çoğu kez. Elinin yüzünün düzgün olması, derdini anlatabilecek kadar okuma yazma bilmesinin yanı sıra dikiş nakış öğrenmesi, ev işlerinde ve yemek yapmada beceri kazanması kız çocukları için istenilen, beklenen niteliklerdi. Hele iyi bir aileden geliyorsa, yeri ve zamanı gelince iyi bir kısmetinin çıkması, evlenip mutlu bir yuva kurması, çoluk çocuk sahibi olması doğaldı. Yükseköğrenim görmesine, bir meslek ve ev dışı bir işte

alışmasına ne gerek vardı ki. Hem doğru da olmazdı. Evinin kadını, çocuklarının anası, saygılı bir eř ve de gelin olması yeterliydi.

İşte o günlerde bile, kız çocuklar için düşünülen, sözünü ettiğim bu yanlışlara yer yoktu benim düşlediğim ve yaşadığım yaşam evrenimde. Bu ve benzeri düşüncelere ve davranışlara çok erken yaşımda, ilkokullu yıllarımda bile başkaldırımıştıım. Kendime bir yol semiştiım, okuyacaktım. Ailenin ilk yükseköğrenim görmüş, benden sonra gelen kız çocuklara öncülük eden kızı olacaktım. Hem ğretmen hem de hekim olacaktım. Gece gündüz düşlerimi dolduran bu düşüncelerim heyecan vericiydi.

İlkokullu yıllarımda, bir gün evimize gelen yakın dostlarımızın ve akrabalarımızın sohbetleri sırasında; “okumayı, doktor ya da ğretmen olmayı istiyormuşsun. Sen kızsın ne gereği var, erkek değilsin ki okuyasın. İlkokulu bitir, ablan gibi akşam kız sanata git, dikiş, yemek yapma, nakış öğren yeter. Onun gibi iyi bir koca bulursun, bir elin yağda bir elin balda yaşayıp gidersin. Güzel bir kızsın, baban da subay, nasılsa bir kısmetin çıkar biraz büyüdüğünde, bir subayla evlenir, saltanat sürersin. Oh gel keyfim gel, daha ne isteyebilirsin ki Allahtan.” söylemine çok kızmış, çılgına dnmştiım. Yanıtım kısa ve zl olmuştu; “ bir gün benim erkek arkadaşlarımı geçeceğimi ve doktor olacağımı göreceksiniz. O zaman bu söylediklerinizi anımsarsınız umarım. Kim bilir belki bir gün sizleri ya da yakınlarınızı tedavi etmem için kapımı bile alabilir, benden yardım isteyebilirsiniz. Boşa konuşuyorsunuz, beni kararımdan hiçbir şey, hiç kimse döndüremez, gerekirse sınava girer yatılı okurum ama mutlaka okuyacağım.” İnanamadıkları bu sözlerime, kahkahalarla gülmüşlerdi. Anneme; “Allah kolaylık versin, bu kızla başa çıkmak çok zor, bakalım göreceğiz, biraz büyüdüğünde gönlünü birine kaptırır unuttur gidersin bütün bu söylediklerini kızım, çok gördük senin gibi konuşanları” demişlerdi.

Bütün bu konuşmaların geçtiği günlerde sekiz yaşımdaydım. şimdi bile şaşırıyorum bütün bu sylemlerime. Ama sylemlerim gerçek oldu. Hacettepe Tıp Fakültesindeki görevim sırasında, komşularımın ve yakınlarımın çocuklarının ve torunlarının hekimliğini yaptım, kendilerine destek oldum.

O günlerde, nereden geldiği bilinmeyen değişik bir duyum almıştıım. ocuk inanışı ile çok heyecanlanmıştıım ilk duyduğumda. Bu habere göre; Yağmurdan

sonra, gök kuşağının altından geçmeyi başaran kız çocukları erkeğe, erkek çocukları da kıza dönüşüyordu. Tam bana göreydi bu yarış. Tam zamanıydı ve mutlaka denemeli, gök kuşağının altından geçerek erkek olmalıydım. O zaman beni küçümsemezlerdi, okumam için önümdeki engeller ortadan kalkardı bir anda. Kimseye belli etmeden, yalnız kaldığımda aynaya bakıyor, kendimi değişmiş olarak imgelemeye çalışıyordum. Pek inandırıcı gelmese de kararlıydım, deneyecektim. Yağmurlu günleri bekliyordum. Gök gürlediğinde, şimşek çaktığında heyecanlanıyor, gökyüzündeki kara bulutları gülümseyerek seyrediyordum... Gündüz, okul dönüşü ya da hafta sonu yağmur yağması ve gök kuşağı çıkması için, okul da bile sessizce dua ediyordum, okulumuzun yanındaki Tacettin Dergâhının minaresinden Türkçe ezan okunurken. Duyduklarımı kimselerle paylaşmadım. İlk işim, mahallemizdeki, okulumuzdaki, sınıfımızdaki ne kadar akıllı, yetenekli erkek arkadaşım varsa onları listeme almak oldu. Açıklama yapmadan, bildiklerimi söylenmeden, onları gök kuşağının altından yarış yapmak için geçirecek ve hepsinin kız çocuğuna dönüşmelerini seyredecektim. Kız arkadaşlarımı ise fazla akıllı bulmazdım nedense. Onlar öyle kalmalıydı, değişmemeliydiler.

Sabırla beklediğim gün gelmişti. Okul dönüşümüzde yağın yağmur nedeniyle sıırıslılam olmuştuk. Ayakkabılarımızın içine dolan sulara aldırmadan, güle oynaya evimize ulaştığımızda ilk işimiz tahta çantalarımızı bırakıp sokağa çıkmak oldu. Arkadaşlarıma, yarışın gerçek nedeninden söz etmeden, yarışla ilgili düşüncelerimi anlatmışım. Onlar da sevinçle kabul etmişlerdi. Her fırsatta birlikte değişik oyunlar oynardık. Koşu yarışını önceleri de yapmıştık. Top sektirme, ip atlama yarışlarının yanı sıra resim, karikatür, şiir, öykü yazma, kitap okuma yarışları yapardık. Oyun yazar ve oynardık hep birlikte. Bizim için doğal davranışlardı bütün bunlar.

Evimizin önünde bir yol vardı. Karşısında da, ağaçlarla çevrili, yemyeşil, renkli çiçeklerle donatılmış, ortasında çok özel bir heykeli olan kocaman bir havuz, tertemiz ve çok güzel bir park; "Hacettepe Parkı" vardı. Ben ve erkek arkadaşlarım, yağmurun dinmesinden sonra, güneşle birlikte yedi renkli gök kuşağın görünmesini beklemeye başladık. Yarış yapacaktık. Her zaman olduğu gibi, bu yarışı kazanan için de armağan hazırlanmıştı. İkinci ve üçüncü için silgili kurşun kalem ve çizgili defter, birinci için de Hasan Ali Yücel'in çıkmasına

öncülük ettiği, açık bej renkli, dar ve uzun, oldukça küçük, klasik yapıtlardan biri verilecekti.

Beklemeye başladık tek sıra halinde. Başımızda da, babamın görevli askeri(emir eri Mümin Ağabey) elinde babamdan aldığım düdük ile duruyordu. Yağmur dinip, güneş açınca, muhteşem bir gök kuşağı sarmaladı önümüzdeki, bizi bekleyen bomboş yolu. Düdük çalınca koşmaya başladık. Arkadaşlarımızda, hoplayıp zıplayarak, heyecanla, bağrışarak bizleri izliyordu. Biz koştukça gök kuşağı da önümüzden koşuyordu, bizlerle oyun oynarcasına. Koştuk, koştuk ama gök kuşağının altından geçmeyi başaramadık. Yorgun argın döndük. Kapımızın önünde sohbete daldık, gülerек söyleşiyorduk, her zamanki gibi. Bir başka günde bir başka yarışta birbirimizi geçmeye çalışarak koşacaktık. Dereceye girenler armağanlarını aldı ama hiç birimiz değişmeden kendimiz olarak kaldık. Bu sonuç; “yarışı hazırlayan, yarışın altında yatan gerçeği bilen, beni çok mutlu etmiş ve de rahatlatmıştı”.

Ne ben ne arkadaşlarım hiç ama hiç değişmiştik. Bizi ancak eğitim değiştirebilirdi. Biz de okuyarak bu günlere ulaştık, aydın bireyler olduk. Yıllar sonra karşılaştığımızda, sohbetlerimiz sırasında, yaşadıklarımız o günleri yeniden yaşarcasına, anımsayarak gülüyoruz. Kız arkadaşlarımın çoğu üniversiteye gitmemiş. Evlenip çoluk çocuğa karışmışlar. İçlerinde az sayıda ilkokul öğretmeni olan var. Öğretim üyesi olan yok. Erkek arkadaşlarımın büyük çoğunluğu değişik üniversitelerde öğrenim görmüşler. Ülke dışında yaşamışlar. Sosyal konumları ve ekonomik durumları ile dikkat çekici yaşamları var. İş yaşamları çok başarılı. Ama içlerinde benden başka hekim ve de öğretim üyesi olan yoktu. Bütün bunları öğrendiğimde geçmişe, o kararlı günlerime dönüyordum bir başıma. O çocukluk yıllarımda, kendi başıma aldığım doğru kararlar için kendimi kutluyorum bir kez daha. Kutlanmaya değmez mi düşlediklerimi gerçekleyen o çılgın gök kuşağın altından geçmeye çabalamam? Yorumu, size bıraksam. Ben yapmasam.

Günlük; Ankara-Kuğulu Park -Haziran 1980-Anı-Öykü- Gök Kuşaklı Yaşamsal İmge

“SULARI ÇEKİLEN NEHİR” (*)**Hasan Akarsu**

Ozan, yazar, eğitimci Ahmet Özer 1946 Trabzon-Maçka doğumlu olup otuz yedinci kitabı “Suları Çekilen Nehir” ile okurlarına ulaşıyor. Şiir dünyasındaki uzun koşusunun güzelliğiyle seslenirken toplumsal kaygılarını, doğanın çekiciliğini içtenlikle yansıtıyor ve “68 Kuşağının güzel çocuklarının 50. yıl anısına” adıyor şiirlerini.

“Sesin yağmurunda yürüyen” ozanları anarken Gülten Akın’ı, alanlarda başkaldırı ateşini yakan bir ozan olarak tanıtıyor. Hasan Hüseyin ise “Aşk şiiri yazarken birden” kalemi duran ozandır ona göre. Yine 68 Kuşağının devrimci öncü gençlerinden Harun Karadeniz’i ölümünün 40. yılında anarken şiirinin doruklarında gezinir: “Karacaahmet/...kapıdan bakınca ilk mezar Harun’un/ “bir ağaç gibi tek ve hür” yaşıyor gömütünde// bütün gömütlüğün nöbetini tutuyor hemen girişte/ kırk yıl olmuş uzun yolculuğuna çıkalı//...öğrenci önderi/ yazan düşünen/ eylemin en önünde yürüyen/...Ne güzel çocuklardı onlar” (s.16-17-18). Uğur Mumcu 24 Ocak’ta Karlı Sokak’ta öldürüldüğünde ve cenazesinde “gökyüzü ağlıyordu” diyerek devrimci yazarımızın sonsuzluğa uğurlanışını yüreklerle işleyen ozan, Ayhan Can için de “şiirin ağırlığıdır omuzlarda/ bir şairdir ölen” (s.21) diye seslenir. “Şiirden Bir Yeryüzü” çizerken yaşamımızdan kesitler verir: “...hayat bütün seslerini bırakıyor yüzümüze/...bir kelebeğin kanadına dökülüyor gökkuşağı/...hayatın okunmamış sayfasına/ gül bırakırdık yaşamımızı özetleyen/...yarım kalmış şiirlerimle yürüdüm yeryüzüne/...seninle bir kenti/ bölüşerek yürüdük/ gençliğin boy veren ışıltılı sabahında/...binlerce anı savruluyor gençliğimizden/ değişiyor tanıklığı zamanın...” (s.22-26). Ozan, tarihin mermerden eklediği sözcükleri özgürlük, barış, sevgi ve aşk olarak sıraya koyar. Ölen ozanları dizeleriyle anarken sevginin içine ektiği sönmeyen alevi anımsatır. İmge zenginliğiyle dolu şiirlerinde bitmeyecek bir ezginin sürdüğünü düşündürür. “Dilini yitirmiş akşam”lardan, “Bir şarkının tüllerine tutunarak/ geçiyoruz düştü köprüleri” (s.33) diyerek yaşadıklarımıza tanıklık eder. Ölen bir

ozanın dizelerine tutunması anlamlıdır. Ellerimizde kalan “parçalanmış bir hayat”tır çünkü. Ozan, çocukluğunu, gençliğini, kısaca yaşamını yansıtır dizelerinde:”...Evden kaçan çocuktan hayatımız/...dünyaya eteklerinden tutunan/ bir bahar tomurcuğu ömrümüz/ çatlasa güle dönüşecek...” (s.36-37).

Ahmet Özer, 68 Kuşağı ozanı, yazarı olarak sorumluluğunu yerine getirir. Yaşamından kesitler sunarken yaşanan acılara, istenmeyen gelişmelere notlar düşer. “Günler uzun/ sözler ağırdır” tutanaklarda. Gidenlerin göz izlerini ve tertemiz düşlerini bıraktıklarını anımsatır. Haydarpaşa Garı’nın son durumunu görünce duyumsadıkları yürekleri dağlamaktadır:”...Yıllardır unutulmuş yolcusun/ beklersin saklı anılara/ tutunan sevgiliyi//...binlerce bakışın altında/ geleceği bağlıyorsun geçmişe...” (s.57). Ozan, Şeyh Bedreddin’i, Torlak Kemal’i, Börklüce’yi ipe çekenlerin vahşetini anımsar Karaburun’da. Öte yandan güzel insanlar da tanır “hayatın mor yüzünde”. “Yüzü(m)nün yeryüzü tanıklığı” anlamlıdır ozanın. “İpekten bir aşkın ışıltısı”yla (s.68), “dilinin ışığında yürü(r) şair” (s.69). Göçmenleri anımsatarak yurtsuz olmanın acısını sezdirir. Gezi Parkı’nda yaşananları da unutmaz. Geçtiği yerlerde yaşananlara tanıklığını sürdürür. “Toprak kokuyor türkülerimiz” (s.85) der. İnsanlığın uzun koşusundadır “zamanın sarkacında” geçerken günler.

Ahmet Özer’in şiirlerinde imge zenginliği, yalın, akıcı bir sesleniş ilgi çeker. Ozan, soluklu şiirlerle “yağmalanan ömrümüz”den kesitler verirken, acı çeken, ama savaşımdan geri durmayan kararlı bir kuşağın yaşamına tanıklık eder. “Suları Çekilen Nehir” kendi kuşağının tanıklığıdır her şiirseverin okuması gereken.

(*) Suları Çekilen Nehir-Ahmet Özer, Şiir, Bilgi Yayınevi, 1. Basım, Mart 2018, 104 s.

SOLUK YÜZLER**YILMAZ ÇONGAR**

“İsrafil yoksul bir ailenin çocuğuydu. Hayat ona acımasız davranmış, hep ayağına çelme takmıştı. O da hayatı öyle görüp yaşadıkça kanıksamıştı.(...)İnsanlara mesafeli durmayı yeğlerdi; onların dünyalarına girmemeyi ilke edinmişti.(...)”

İnsanlar onun yüzüne uzun süre bakamazlardı. Bakışları ağır geliyordu; herhangi bir insanınkinden çok farklıydı. Duyarlılığını gizliyemiyordu.(...)

İsrafil’in vücudu genç yaşta çökmüş havasını yansıtıyordu. Uzun boyu, ince bacakları, cılız vücudunun üzerine oturmuş geniş omuzları, hafif kamburumsu görünümüyle o, sanki bir karikatür kahramanıydı.”

Alişan Birlik, “Soluk Yüzler “ adlı yapıtında böyle bir karakter yaratır. İsrafil, romanın başında görünür, ilerleyen bölümlerinde pek ortaya çıkmaz ama o yapıtın gizli kahramanıdır. Okur, sayfaları çevirirken, İsrafil’in soluk alışını duyumsar.

Cindo Ağa ise köyün en varsilıdır, tüm olumsuz nitelikleriyle o, acımasız bir ağadır. Arazinin çoğu onundur ve babasından kalmıştır. Sürüler dolusu kesimlik hayvanı, onlarca çobanı vardır. Çobanlar on iki ay çalışır, ücretlerini yıl sonunda alırlar.

Cindo Ağa, orta boylu, kısa bacaklı, yuvarlak kırmızı suratlıdır. Uzun, çizgi şeklindeki bıyığının bakımına özen gösterir. Kiremit rengi süvari tipi pantolonunun altına kırmızı çizmelerini giyer, altın kaplamalı cep saatinin zinciri lacivert yeleğinin üzerinden sarkar. İsrafil, ağanın binek atlarına bakar, onların yemlerini sularını hazırlar, tımarlarını yapar, ahırını temizler, dışkılarını harman yerine taşır tezek yapar, bu çalışmalarının karşılığı olarak, yıl sonunda ağadan gazyağı, buğday, arpa, sabun, kumaş, çay, şeker alır, annesinin, yatalak

babasının, kız kardeşi Azat'ın yaşadığı (yine Cindo Ağa'ya ait) bir gözlü eve götürür bırakır, böylece tüm aile geçimlerini Cindo Ağa'dan sağlarlar.Eskiden, İsrafil'in babası Memiş'de Cindo Ağa'nın yanında çalışmış, yatalak olduktan sonra onun yerini oğlu almış. İsrafil'de, kardeşi Azat'da yoksulluktan ancak ilkokulu okuyabilmişler.

Memiş'in yatalak olması boşuna değildir, bu eziyetli yaşantının nedeni Cindo Ağadır. Ağa olay günü Memiş'e, kışa hazırlık olsun diye, ormandan odun kesmesini söylemiş, Memiş yumuşak huyludur, ağaç kesmenin suç olduğunu bile bile ağasının emrine karşı gelememiş, önce ormanda yaşlı kütük aramış, bulamayınca yaş ağaçlara baltayı sallamaya başlamış. İşe bak ki, oralarda kontrol için dolaşan korucu Bektaş, balta seslerini duyar. Memiş'i suçüstü yakalar, çok korkan Memiş, korucuya, tutuklamasın diye, yalvarır. Korucu, Cindo Ağa'nın gaddarlığına söver, Memiş'e acır, serbest bırakır. Ne var ki, o günlerde ormanda koca bir boz ayı vardır, koyunlara, mallara zarar vermektedir, köylü onun peşindedir. Memiş, arabasının yanına geri dönerken boz ayıyla karşılaşır, yanında baltası bile yoktur. Ayı, Memiş'in ensesine öyle bir sille vurur ki, kafa derisi soyulur, yüzü kan içinde kalır. Korucu Bektaş, ayının homurtusunu, Memiş'in çığlıklarını duyar, o yöne seyirtir. Ayıya üç tane domuz kurşunu atar, ancak bir tanesi ayının karnına isabet eder. Yaralı ayı kızar, Memiş'i tuttuğu gibi on metre aşağıya Şeytan Deresi'ne fırlatır. Memiş dibe kadar düşmez, çam ağaçlarına takılır, kalır. Bektaş ayıya iki kurşun daha atar, biri boşa gider, diğeri ayağından vurur. Korucunun tüfeğinde üç kurşunu kalmıştır, acaba koca boz ayıyı haklayabilecek mi?

Memiş, bu olaydan sonra bir daha iyileşemez, yatalak kalır.

Cindo Ağa, kendine üç çocuk doğurmasına karşın eşi Kiraz'la geçinemez. Onlar Tanrı'nın zıt yarattığı iki kişidir. Ağa sık sık Adana'ya gider, barlarda kadınlarla eğlenir, bu gidişler haftalarca, aylarca sürer.

Esmer, orta boylu olan Kiraz hanımın endamı da yüzü kadar güzeldir; ne var ki, kocasıyla hiç ilgilenmez. Evine gelmediği günlerde bile aramaz sormaz. Onun tek merakı yeni, değişik, pahalı, güzel giysiler giymek, göz kamaştırıcı takılarını takmak, ziyaret bahanesiyle komşu kadınlara gösteriş yapmaktır.

Bir de çerçi Fikri vardır, o köyden bu köye dolaşır, incik, boncuk, nakış ipliği, dantel, çeyizlik eşyalar, kumaş satar. İşi hep kadınlarladır, ara sıra da çöpçatanlığa soyunur. Bu kez de öyle olur. Paraya, mala gözü aç olan çerçi, Cindo Ağa ile Fiknet'in arasını yaparak ağanın varsıllığından yararlanmak ister. Fiknet, karşı köyün dul kadınıdır. Kiraz kadar güzel değildir ama kurnaz, cilveli, gönül ayartıcıdır. Bir ayağı hafif topal olmasına karşın, öyle bir gülüşü vardır ki, kişiye topallığını da unutturur, dünyanın gam yükünü de. O her gün evinin küçük penceresinden uzaklara bakar, beyaz atlı prensinin gelip kendini kaçırmasını bekler.

Çerçi Fikri'nin, Fiknet'e allandıra ballandıra anlattığı Cindo Ağa, kadın için tam biçilmiş kaftandır. Çerçiden aynı şekilde Fiknet'i dinleyen Ağa'nın sevinçten gözüne uyku girmez.

Ertesi gün Cindo ağa ve Çerçi Fiknet'in evine giderler. Baba Asım onları kapıda karşılar, ağayı baş köşeye oturtur. Köylülerin, ağayı ziyareti biter, akşam olur, içkili yemek faslı başlar. Fiknet o gün için özel giyinir, süslenir, cilveleriyle ağanın aklını başından alır. Boşalan kadehler dolar, Fiknet başını ağanın göğsüne yaslar, o gece evlenmeye karar verirler, ama Kiraz ne olacak?

Önceden yapılmış planlar uygulanacak, Adana trenini kaçırmamak için sabah çok erkenden atlara binilecektir. Fiknet tam evden ayrılırken babasıyla görüşür, helallaşır. Babası Köy Enstitüsü'nde eğitmendir, kızına her zaman şöyle öğüt vermiştir:

“Kızım, bu dünyanın hakikatini kavrayabilmek, bilim ve sanattan geçer. Ben o yolu takip ettiğim için kendimle barışığım. Dünyada asıl mesele, cehaleti yok etmektir. Aydınlarla aydın olmayanların çatışması söz konusu. Bu gün insanlık alemi bu yüzden sancılar çekmekte. Düşünmeyenler çoğunlukta: bu durum da birilerinin iştahını kabartmakta. Düşünmeyenlerden yararlanarak tek tip insan yaratma peşindeler.”

Bu kez de söyledikleri Fiknet'in usundan hiç çıkmaz:

“ (...) haksızlıklar karşısında haklıdan taraf ol. Vicdanınla aklının sesini dinle. Hep mazlumun yanında olmaya çalış. Yani, içindeki sesi iyi dinleyeceksin. Diğer seslerin cazibesine kanarak aldanıp, onların peşinden gitme.”

Genç kadın gözyaşları içinde Cindo'nun yanına döner. Çerçinin yardımıyla atın terkisine biner, Adana trenine yetişmek üzere yola koyulurlar.

431 sayfalık romanın ilerleyen bölümlerinde Cindo Ağa, Fiknet'le Adana'da kısa bir süre birlikte olduktan sonra onu köyüne, evine yani taşkonağa getirir, fakat Kiraz, çocuklar, komşular, akrabalar tarafından büyük bir tepkiyle karşılanır. Hakaretler, tehditler birbirini kovalar, Sonuçta, Kiraz'da çocuklar da yedikleri dayakla kalırlar.

Fiknet artık kumadır, ama evin hanımıdır. Aradan bir yıl geçer, Kiraz kıskançlık nedeniyle çok kötü bir dayak daha yer. Cindo, onu ahıra götürür, ellerini bağlar, kırbaçla öyle bir döver ki, çığlıkları, gecenin sessizliğinde tüm köye yayılır, yürekleri dağlar, onu oradan kurtaran İsrafil olur.

Aradan yine birkaç yıl geçer, Kiraz'ın kızı Aslı büyür, evlenir, kasabaya yerleşir, bir süre sonra da anasını yanına alacaktır.

Bu arada Fiknet bir kız çocuğu doğurur, bebek fazla yaşamaz, ishalden, yüksek ateşten ölür. Cindo, çocuk kız olduğu için pek aldırılmaz ve üzülmez. Fiknet yılmaz, bir süre sonra bir daha doğurur, bu kez erkektir, adını Hamdi koyarlar. Cindo çok mutludur, kurbanlar kesilir, ziyafetler verilir. Bebek büyürken bir yardımcıya gereksinim vardır, onu da bulurlar, İsrafil'in kızkardeşi Azat'tır. Azat on dört yaşındadır, ama çok gelişmiş, serpilmiştir ve de o denli beceriklidir. Hamdi bebeğe bakar, konaktaki diğer tüm işleri de yapar. Hanımıyla da çok iyi anlaşır. Bebek biraz büyümüştür, yarı emekler, yarı yürür. Birgün beşiğinde mışıl mışıl uyurken, Fiknet konağın diğer bölümünde banyo yapar, Azat'ta onun sırtını sabunlar, kazana su doldurur. Banyo uzar, bebeği unuturlar, ne var ki bebeğin uyuduğu odada birde tandır vardır, içinde kor ateşler... Fiknet'i, Azat'ı, Hamdicikle ilgili hiç unutulmayacak acı bir sürpriz beklemektedir...

Aradan yedi yıl daha geçer, Azat yirmi üç yaşına gelir, yolda yürürken bir ceylan gibidir, çeşme başında buluşup, yüreğinin titrediği bir de sevgilisi vardır.

Fiknet zayıflamış, dişleri dökülmüş, sanki topallığı da artmıştır.

Cindo Ağa, Hamdi olayından sonra, Fiknet'in yüzüne bakmaz. Ağa, Azat'a sevdalanmıştır. Onun için yanıp tutuşur. Gece gündüz ona kavuşmayı düşler, kafasından planlar kurar ama tek engel İsrail'dir.

Burası yapıtın kırılma noktasıdır.

Daha sonraki bölümlerde, okur beklenmeyen olaylarla karşılaşacak, şaşırarak, sevinecek, üzülecek; bencilliğin, kontrol edilmeyen cinsel arzuların kişiyi nasıl alçaltabileceğine, ne acı sonuçlara hatta ölümlere neden olabileceğine tanık olacaktır.

Güzel bir Türkçe'yle, akıcı bir biçimle kaleme alınan, Alişan Birlik'in "Soluk Yüzler" adlı bu yapıtı, geri kalmış, eğitilmemiş, bilgi ve bilim süzgecinden geçmemiş toplumların her zaman karşılaşabileceği olayların bir aynasıdır. Bu aynada, yoksulluk ve umarsızlığın bir yazgı olmadığı, bu duruma düşmüş olan kişilerin ve ailelerin, hiçbir zaman kıyııcıların, acımasızların insafına terk edilmemesinin gerektiği, yine bu konuda en büyük görevin, sosyal hukuk devletinin yönetici kadrosuna düştüğü belirtilir.

Yapıt tüm okura ve halkımıza mesaj niteliğindedir.

Soluk Yüzler – Roman – Alişan Birlik – 431 sayfa – Şubat 2008 – Avcıol Basın Yayın –

Ö Y K Ü L E R:

O Z A N' I N K O N U K L A R I

Turgut ACAR

Bizim bir ozanımız vardı
Bizim dersem mahallenin.
Tek başına oturur öyle yaşırdı.
Deli doluydu ama bizimdi.
Mahallenin üst başındaydı konutu.
Ona giden yollar dardı.
Ozanlar gelirdi konuk.
O hep tahtaboşta sessiz, donuk,
Beklerdi.
Elinde bir şey vardı bitmeyen,
Onu yerdi.
Beklerdi , beklerdi ,beklerdi.
Geç kalınca konuklar,
Çözülür birden devinmeğe başlardı.
Tahtaboşta bir aşağı bir yukarı,

Evet,

Bir aşağı, bir yukarı, bir aşağı, bir yukarı.

Yorulurdu ,yorulunca da dururdu.

Ozan bu devindikçe çalışır

Beyni buna alışır.

Ozan bilmez bunu, sanır ki,

Şiir yukarıdan gelir,

Gelir beyne oturur.

Ozana dillendirmek düşer,

Düşerdi.

" Ozanlık kolay iş değil, zor beceri "

Derdi kendi kendine,

Düşünürdü yine.

Bir başka şiiri usuna gelir birden.

Ozanca gülerdi.

Bir de usuna gelip güldüren şey,

Sıcak şaraptı.

Göz ucuyla yöresine baktı.

Bir kaç adım yürüdü tahtaboşta.

Amacı ahşap köşkü görmekti.

Orası için bir şiir yazmaktı,
Dileği, beynine oturmuştu.
Öyleydi sanki.
Yukarıdan gelmişti ne var ki..
Dillendiremiyordu.
Yakalasa can alıcı yerini.
Arkası gelirdi dize dize.
İçini dökerdi size.
Ne gerek var denize.
Acı bize, acıma bize.
Hep bize hep bize.
Söylenir,
" Bize uzak yerlerde
Buna şiir denir " Ozan ya,
Düşünür gibi yapar,
Şakağını kaşır,
Ona ırak Ozanla yarışır.
Sanır ki,
Dizeler uçtukça,
Kelebekler gibi süslü ince,

Ahşap köşkü görünce..
Penceresi perdeli,
Hem de Sümer basmasından.
Giriş kapısı beş basamaklı.
Yandan, mermer beyaz.
Üstün de morsalkımlar.
Bu yaz,
Ahşap köşke bir şeyler oldu.
Perde iki kanat aralanır,
Bir kol uzanır kelebek gibi,
İnce beyaz güzel,
Sıcak bir el,
Koparır mor salkımı çekilir içeri.
Beyaz bir iz bırakarak.
Bir iz.
Menekşe kokulu.
Kızıla dönüşürdü durup baktıkça.
O iz,
Sıcak şarap olurdu.
Ağzın da öyle bir tat kalırdı,

Morsalkımdan.

Ozan yedi bitirdi elindekini.

Bakındı yöresine.

Tahtaboş, sessizlik, güneş vardı.

Bir martı beş adım ötede,

Sessizliği ele aldı.

Evirdi çevirdi durdu ozan,

"Gelmeyecekler " dedi.

Gün kızıla kesti.

Sevdiğim sevi rengi..

Sevi rengini ele aldı.

Büyüttü gözünde, içine girdi,

Bir de baktı ki uzakta çok uzakta

Bir uçak.

Yerle göğün birleştiği kızıl çizgiye süzölmekte.

Ne düşündüyse uçaktan yana,

Güldü.

Uçaktaki,

Uçağın hızını geçen, çarpıp duran,

Yüreklermiş , onu güldüren..

Yine güldü,bir olasılık,

Gözü evine çıkan dar yoldaydı.

Karanlık.

Dikkatle bakınca yola,

İki baş görebildi.

" Ne ola" dedi.

Biri tanıdık ,öteki kimdi," koştı..

Açtı kapıyı..

Sarııştılar..

"Kim bu" dediğiyle tanıştılar.

Ozanlar buluştu.

Bizimki" geç kaldınız" dedi.

Onlar" İstanbul burası" dediler.

Atışmalardan sonra,

Bulut bulutu selamlar gibi oturdular.

Sessizliği soludu ciğerleri bir zaman.

Söze yeni gelen başladı,

Konu ezogelin çorbasıydı.

Unuttu bir anda ozan olduğunu,

Şiir yazdığını.

Suyunu fazla koydu.

Çorbayı da yapamıyordu.

Çekildi bir köşeye,

Küs gibi,

Kertimiş bir devrin kitabını okumaya başladı...

MENEKŞE

NURAY GÖK AKSAMAZ

Sarı bir deftere menekşenin öyküsünü yazıyorum. Saklı bir bahçenin öyküsü de denilebilir, ama gizli değil ... Menekşe, çamı ve palmiyeyi bir bahçede ilk kez görüyormuş gibi, onlarla yeniden yüzleşiyormuş gibi yazıyorum. Menekşe, kendi penceresinden bahçeye bakarken yaz, kış her koşulda yeşil kalabilen çamın kendisine direnç aşıladığını ve onu yaşama sevgiyle bağladığını anlıyor. Soğuk kuzey rüzgarlarına dayanması zor olan palmiyenin ise onu tropikal olan kendi iklimine ya da Akdeniz'e büyümlü bir tutkuyla çağırıldığını algılıyor. Bu çağrı ise menekşeye kendi yaşayabileceği iklim ve ortamın nasıl olması gerektiğini unutturuyor.

Saklı bahçede caz, menekşe için çalışıyor; ama, rüzgarla dans eden çamın dalları hüznün veriyor menekşeye! Çamın sarmaş dolaş dalları arasında kendisi olarak bir türlü gökyüzüne ve bulutlara yükselemedikçe ... Ya palmiye? Durmadan güneşe çağırıyor menekşeyi, ama ışığı sevse de güneşe sürgit dayanması olanaklı değil, menekşenin! Palmiye, yakıcı ve erişimi olanaksız ışınları yansıttıkça menekşenin kalp yaprakları derin bir özlemle soluyor ...

Peki, neden öykünün kurgusal öğeleri arasında bir zakkum yer almıyor? O da çam gibi yaz, kış yeşil kalabilir. Zehirli de olsa yazın çiçek açabilir, kışın soğuğa ve susuzluğa dayanabilir. Aslında zakkum, çiçek açsa da açmasa da günün her anında güneşe durmaz mı? Menekşe de ondan güneşe durmayı öğrenemez mi? Aslında ben, gerçek Menekşe'yi Eminönü Mercan yokuşunda sıcak bir yaz gününde plastik çiçek üretilen bir işlikte tanıdım. İşliğin ayrı bir bölümünde

ki makinelerde kalıplar kullanılarak basılan yeşil yaprakları ve farklı taç yaprakları siyah torbalara doldurup önüne getiriyorlardı, Menekşe'nin. O da elindeki kerpetenle tezgâh denen bir tür masanın üzerinde parçaları birleştirerek adını bilmediği çiçeklere dönüştürüyordu, yaprakları... Bir akşam, paydos sonrası baskı ve boya bölümünde çalışan işçilerin hepsi çıkıp evlerine gitmişlerdi. O ise henüz evine gidememiş, birlikte gidebilmek için ablasının gelmesini bekliyordu. Menekşe, daha önce herhangi bir işyerinde çalışmamıştı, işten eve hiç yalnız gitmemişti, kendine güvenemiyordu. Aslında az ötedeki duraktan otobüse binip Hasköy'e, barındıkları eve yalnız gidebilirdi, ona öncesinde bu düşünce benimsetilseydi.

İşveren, Menekşe'nin yanına gelip tok ve üst perdeden bir sesle sordu:

—Kimin kimsen gelmeyecek mi seni almaya, bu akşam?

—Gelir şimdi ablam, dedi Menekşe, zayıf ve çekingen.

—Bekle o zaman burada, biraz daha!

Beklemeyi, işyerinin penceresinden dışarıdaki karanlığa, içyüzünü bilmediği kalabalığa ve gelecek zamanın belirsizliğine bakarken o akşam öğrendi, Menekşe. Başlangıçta, 'şimdi gelir ablam beni almaya' diyerek umutla, sonra giderek artan öfkeyle, yine de umarsızlığını belli etmemeye çalışarak epey bekledi, pencerede. Bir ara bunalıp karamsarlığa kapıldığında ise aylığını aldığı anda kavuşacağı kışlık okul ayakkabısını ve siyah kadife pantolonu düşledi.

Saatler ilerleyince İşveren:

—Seninkiler gelmedi, unuttular seni burada demek... Biraz daha bekle, işlerimi bitireyim, seni eve ben götürürüm, dedi.

Beklemeyi sürdürdü, Menekşe. Bir işyerinde nasıl unutulduğuna hiçbir anlam veremedi. Eve gidebilmek için İşveren'in saatini beklemek ve ona bağımlı olmak düşüncesi bir karabasan gibi çöktü yüreğine. Neyse ki sonunda İşveren:

—Tamam, işim bitti. Şimdi gidebiliriz. Ama önce bir yere uğramamız gerekiyor, hemen yolumuzun üzerindeki bir eve, dedi Menekşe'ye tez canlı ve kararlı.

İşliği kapayıp yola düştüler akşam karanlığında... Mercan yokuşundaki handan çıkıp yine han gibi başka bir binaya girdiler. Menekşe'nin oturduğu mahalledeki evlere hiç benzemiyordu, bina. Bir kat merdiven çıktılar, ortada boş bir alan vardı ve bu alana açılan yüksek kapılar. Kapılardan birini çaldı İşveren. Genç sayılabilecek bir kadın açtı, kapıyı. Menekşe'nin ilk gözüne çarpan yerlerdeki plastik çiçek yaprakları oldu. Demek bu kadın da onun gibi plastik çiçek ürettiyordu, daha doğrusu makinada plastik tozlarından basılmış yeşil yaprakları, renkli taç yaprakları ve pimleri birleştiriyordu. Ama kadın, nedense işlikte değil evinde çalışıyordu. Solgun ama güler yüzlü kadının başında beyaz bir tülbent vardı, üzerindeyse uzun kollu bir bluz ve basmadan beli büzgülü topuklarına kadar uzayan çiçekli bir etek.

İşveren, Menekşe'nin de çalışırken beli lastikli ve uzun basma bir etek giymesini istemişti. Bu isteğe aldırış etmemişti, Menekşe. Günler sonra İşveren, Menekşe'nin ablasına:

—Evde annesinin yok mu uzun ve bol bir eteği, yarın yanında getirsin, burada çalışırken elbisesinin üzerine çekiverir, demişti.

Menekşe, hemen söze karışmıştı:

—Yok, hayır, öyle uzun beli lastikli bir eteği hiç olmadı annemin. Giymez öyle şeyler, annem, demişti.

İşveren ise isteğinde ısrar edip Menekşe'yi ikna etmeye çalışmıştı:

—Ama burada çalışan delikanlılar var, merdivenler var, sen her gün inip çıkıyorsun o merdivenleri! Üzerindeki elbisenin boyu kısa... Hem rahat olur, uzun etekle çalışmak, öyle değil mi?

—Benim başka elbisem yok, dikkat ederim iner çıkarken, demişti Menekşe.

Menekşe'nin işe giderken giydiği elbise, şık bir elbiseydi. Yeşil, etekleri evaze inen, yakasına turuncu bir fular bağlı elbisesini hafta sonu yıkıyor, sonra her gün yine onu giyiyordu.

Menekşe, İşveren ile uğradıkları evin bir odasındaki kadına bakarak sessiz bekleyişini sürdürürken, genç kadın da Menekşe'yi gözleriyle süzdü bir süre... O anlar öyle uzadı ki, Menekşe evine hiç ulaşamayacağını sandı. Sonra kadın gülen gözleriyle ve şefkatle Menekşe'ye aç olup olmadığını sordu. Bir tabak taze fasulyesi vardı, küçük bir masanın üzerinde. Menekşe acıkmadığını söyledi, oysa karnı zil çalışıyordu! Sonra odanın kapısı açıldı, iki genç kız kapıdan içeriye başlarını uzatıp bir şeyler fısıldaşıp gülüştüler. O kızlar da yandaki odada kalıyorlarmış. Kimseleri yok muydu bu kızların, anneleri ya da babaları? Kardeş miydiler, arkadaş mıydılar? Ya bu kadının kimsesi yok muydu, kocası ya da çocuğu? Kimsesizlik dayanması çok zor olan bir şey olmalı, diye düşündü, Menekşe. Annesi ve ablası olduğuna çok sevindi, bu düşünceyle... Ancak, buradakilerin kaldıkları han gibi binanın birer odasındaki tekdüze yaşamlarına rağmen oldukça neşeli ve özgüvenli olmaları şaşırtıcıydı, Menekşe için. Onların bu soğuk binada ayrı ayrı birer odada yalnızlıkları ve parça başı iş yaparak sokağa çıkmadan, işe gitmeden geçimlerini sağlamak zorunda olmaları düşündürdü, Menekşe'yi. Menekşe, sokağı çok severdi, arkadaşlarıyla özgürce oyunlar oynamayı, ip atlamayı, şarkı

söylemeyi, dans etmeyi... Okula gidebilmenin önemini ise yaz tatilinde bu işe başladığında daha iyi anlamıştı. Ortaokula başlayacaktı iki üç ay sonra, kuşkusuz liseye devam edecekti, sonra ablası gibi o da üniversiteye gidecekti! O da çalışacaktı, ama bir meslek sahibi olarak... Bunun çok önemli olduğunu biliyordu.

İşveren, kadına biraz para verdi, birkaç onluk belki, parça başı iş için. Bitmiş ürünleri dönüştürüp alacağını söyledi. İşveren ile birlikte binadan çıktılar. İşveren, Menekşe'ye, Atatürk Köprüsü üzerinden Şişhane'ye kadar yürüyüp yürüyemeyeceğini sordu. Menekşe gururla:

—Yürürüm, alışkınım yürümeye, dedi.

Bir keresinde iş çıkışı kendisini almaya gelen ablasıyla Eminönü'nden Hasköy'deki evlerine kadar yürümüşlerdi. Menekşe çok yorulmuştu, aslında. Buna rağmen, Kasımpaşa'da bir büfe önünde verdikleri sıra molası unutulmazdı. Otobüste verecekleri bilet parası, Menekşe'nin ömür boyu tadı damağında kalacak buz gibi, kıpkırmızı bir bardak şıraya dönüşmüştü.

İşveren ile Şişhane'den bir dolmuşa bindiler. Dolmuş, Kasımpaşa'yı, sonra Aynalıkavak'ı geçti. Lengerhane durağında indiler. Osman'ın Sineması'nı sol, İplik Fabrikası'nı da sağ kola alıp yöneldikleri geniş bir sokağın bitiminde saklı bir bahçe içindeki iki katlı ahşap ev görülebilir olunca Menekşe, İşveren'e dönerek:

—Geldik, siz buradan dönebilirsiniz, artık, dedi. İşveren, çok sinirlenmişti, kendisine ne yapması gerektiğini buyuran bir bacaksızın bu sözlerine!

—Hayır, evin kapısına kadar götüreceğim, seni. Çünkü, annenle de tanışmak istiyorum. Hem ablana da soracağım, neden ve nasıl unutmuş bu akşam seni, dedi, gergin bir ses tonuyla.

—Yok, hiç gerek yok, dedi Menekşe heyecanla.

—Olur mu hiç seni buraya kadar getirip de kapıdan dönmek!

Menekşe, düşüncesini değiştirmede ve oturdukları evi işaret parmağıyla göstererek:

—Biz, şu az ileride görünen iki katlı ahşap evde oturuyoruz. Gelmenize hiç gerek yok, giderim artık kendim eve kadar, dedi yaşından beklenmeyecek bir kararlılıkla. İşveren, hışımla yüzünü çevirdi, evden ve Menekşe'den. Geri dönmek üzere yola koyuldu. Menekşe, bir koşu evine vardı. Öyle bir ruh durumu içindeydi ki olanaklı olsa evi kucaklayacaktı. İşvereni babası olacak yaştaydı, ama annesinin rahatsız olacağını düşünerek yabancı bir adamla evin kapısını çalmak istememişti. Annesi pencerede merakla onu beklemişti, saatlerdir. Ablası ise üniversite masrafını karşılayabilmek için İstanbul sokaklarında kendisine verilen işyerlerinin adreslerini dolaşarak ve tanımadığı insanlara dil dökerek dergi satmaktan çok bitkin düştüğü için kerevetin üzerinde uyuya kalmıştı.

Ertesi gün, ablası, üzerinde jarse çiçekli bluzu ve mavi kumaş pantolonuyla onu işten almaya geldiğinde, İşveren yine gergin bir yüz ifadesiyle Menekşe'den yakındı:

—Bacak kadar kız, bana kafa tutuyor. Evinize kadar onu getiriyorum, içeri buyur etmiyor, anneniz ile de tanıştırmıyor. Bu ne gurur, anlayamadım ki!

Uzun, ortadan ayırdığı ve omuzlarına saldıgı saçları, açık alnı, hafif şişkin göz çevresi, baygın bakan gözleri ve yüzündeki yumuşak ifadeyle şaşılacak derecede Leonardo da Vinci'nin 'Mona Lisa' tablosuna benzeyen ablası, bu sitem ve yakınışa herhangi bir yorum

yapmadan o tablodaki gibi dudakları kapalı olarak hafifçe ve esrarengiz gülümsedi. Menekşe, önceki akşam işyerinin penceresinde ablasını beklerken fıldır fıldır iri gözleri, kıvrır kıvrır saçlarıyla olanca çocukluğuna, cılız bedenine ve kısacık boyuna karşın birden büyümüştü ve gelecekte kimseyi hiçbir yerde beklemek istemiyordu, babası bile olsa!

Birlikte eve giderlerken Menekşe, ablasına:

—Beni işten almaya sen gelme yarın, sana zor olduğunu biliyorum. Sabahları da otobüse kendim biner giderim, o saatlerde binmek güç oluyor ama, kalabalığın içine inatla dalmaya alıştım sayılır! Sen yanımda olsan da değişen bir şey yok, nasılsa, diye kararını açıkladı.

Sonra da “Tamam mı?” diye sordu, ablasına.

Ablası biraz dalgın ve endişeli görünmekle beraber Menekşe’nin sorusunu ‘tamam’ anlamında başıyla onayladı.

Bir gün işlikte çalışırken sıcağın çok bunaldı Menekşe, öğle yemeği de yiyemiyordu burada. İşyerinde ne yemek veriliyordu, ne servis ne de sigorta olanağı vardı. Öğle paydosunda diğer işçiler gibi dışarı çıkamıyordu, o Zaten dışarıda bir şeyler atıştıracak ya da yemek siparişi verecek parası yoktu. Evden ekmek arasına katık olarak bir şeyler koyup, o da olmazsa ekmeğe yağ sürüp getiriyordu yanında... O gün, zorlansa da var gücüyle çalışmayı sürdürürken birden başı tezgâhın üzerine düştü ve renkli bir rüyaya daldı... Kendisini saksıda yetiştirilmiş toprağına bağlı bir çiçek, bir sarı menekşe olarak gördü. Sonra kalp biçiminde taç yapraklarıyla pencereye uzandığında saklı bir bahçede çamı gördü. Çamın dallarının kendisine sevgiyle uzandığını ve onunla göğşe yükseldiğini düşledi. Kulağına gelen müzikse annesinin evdeki pikabın iğnesi kırılana dek tekrar tekrar çaldığı bir

plaktan yayılan ‘La Cumparsita’ idi. Bu m z k e  li inde plağın kab  üzerinde gördüğü, kırmızı bir elbiseyle dans ederken fotoğrafı basılmış o güzel kadın gibi dans edebilmeyi istedi, evinde ya da saklı bahçede,  amla ya da çamın dalları gibi rüzgarla dans edebilmeyi...Bunun olanaksız olduğunu anlayınca bu kez de saksıda bir menek e olduğunu unutmak istedi. Uzaklara gitmeyi, daha ılıman bir iklimde yeniden var olarak bir palmiye ile yan yana güneşe durmayı d  ledi...

  veren gelip de Menekşe’yi ba ı tezgâhın üzerine d  m   ve kendinden geçmiş görünce endi elendi. Menekşe’nin kendine gelmesini bekledi, başında onu seyrederek. O anlarda, Menekşe’nin yavaş yavaş çocukluktan çıkmakta olduğunu ve kendi taze kokusunu yayarak yanı başında büyümekte olduğunun ayırımına vardı. Savunmasız uyuyan kıza baktıkça kırklı ya ların sonuna yakla mı , iri kara gözlü, siyah bıyıklı adamın içinde bir şeyler kıpırdanıyordu. Bir iki saat sonra Menekşe gözlerini a tı ında önce çevresini algılamaya çalıştı. Sonra çalışırken i inin geçip uyukladı ını anladı ve bu durumdan çok utandı. Hemen yeniden eline kerpeteni alarak içine sarıldı.   veren, onu çalışırken uyuyakaldı ı için suçlamadı. Bir süre o da tezg hta Menekşe ile çalıştı. Sonra havanın çok bunaltıcı olduğunu ve elbisesinin fularını gev etirse biraz rahatlayabilece ini, söyledi, Menekşe’ye. Menekşe’nin yüzü kızardı, fuları elbisesine dikiliydi, hem elbisenin bütün havası fularıydı. Ancak, fuların boyundaki fiyongu çözülebilirdi ki ne kadar bunalsa da Menekşe,   zmedi! Menekşe,   vereninin ısrarlarıyla ilgili olarak kötü bir şey de d   nmedi. Çünkü, ‘ ocuk istismarı’ ya da ‘cinsel taciz’ denilen şeyin ne olduğunu bilmiyordu. Adam düşünceye daldı: “Ne olurdu ki a saydı g  s n ,  u bunaltıcı havada azıcık!” Adam, sevgisinin ve güçlü kollarının pek çok kişiye, karısına, o genç kadına, sonra çocuğu olacak yaştaki bu kıza,

sonra başkalarına da yetebileceğini düşünüyordu! Menekşe'nin böyle içine kapanmasına da hiç gerek yoktu. Kendisi, onunla daha yakından ilgilenebilir, ona sahip çıkabilirdi...İşveren, yaşadığı gergin anları aşmak için Menekşe'ye lokantadan yemek getirtebileceğini söyledi.

—Hayır, aç değilim, dedi Menekşe.

Aslında açtı, ama utanıyordu, söylemeye. Başkasının yanında yemek yemeye, başkasından bir şey istemeye alışık değildi. Ailesi dışında kimseyle oturup karşılıklı yemek yememişti, şimdiye kadar. Evden getirdiği ekmeğini yerken de kimse onu görsün istemiyordu... İşveren, ayağa kalktı, kapıya yöneldi ve tam çıkacakken Menekşe'ye dönerek Mahmutpaşa'ya çarşıya çıkacağını, hanımına kumaş alacağını, kendisiyle beraber gelirse onun da hava alıp biraz açılacağını söyledi. Birlikte çarşıya çıktılar. Birkaç yere girdiler, çıktılar. Sonunda bir kumaş mağazasındaki sıkı pazarlık ardından allı güllü pazen kumaşlar kestirdi, adam, hanımı için. Bir de manda derisinden işlemeli bir pantolon kemeri alıp Menekşe'ye armağan etti, adam. Menekşe şaşkın bir yüzle aldı kemeri. Pantolonu olmadan kemeri olmuştu ve gereksinim duymadığı, kendisinin seçmediği bu kemere pek sevinmiş görünmüyordu.

O yaz, ışikte plastik tozlarından renkli ama cansız menekşeler üretmeyi sürdürürken günün birinde plastik ve duygusuz bir menekşeye dönüşmenin korkusuna kapıldı, Menekşe. Çünkü, buradaki plastik çiçekler gibi onun da soluk alabileceği bir doğa yoktu. Bir akşam bunalıyla yoğunlaşan duygularını kimseye göstermeden çiçeksiz, kenar süsü olmayan bir deftere şunları yazdı:

Gider bir menekşe turuncu heybesine gizleyip çocukluğunu. Adını menekşe bilir, menekşeyi bilmez. Gider bir menekşe sabahın yolunmamış vakti. Taşıtlarda birden büyür, sonra karışır kalabalığa, küçüktür. Gün yorulur ışikte; terler, bunalır. Şarkılar susar, insanlar susar. Direnir avuçlarında pimler, taç yaprakların boşluğuna. Yaprak dala, dal gövdeye neden direnir? Nasıldır açışı birdenbire çiçeklerin?

Asılır da ucundan düşlerinin bırakmamaya, yağma edilmemiş bir umudun terasına çıkmaya, gider bir menekşe taşıtlarda günün delirmiş vakti.

Ve menekşe sorar:

“Buharlaşsam, güvez bulut olsam, gökyüzünden tutsam işin-evin yolunu. Yoğunlaşsam, makinada nasıl basılıyorsa çiçeksizlik, ben öyle çiçeksizlik! Toz olsam, savrulsam yollara, açar mıyım bir gün?”

Zor bir yaz tatilinden, daha doğrusu ışikte bunalarak geçen üç aylardan sonra Menekşe yeniden okul ortamına kavuştu. Okulda yeni kız ve erkek arkadaşlarıyla bir sınıfta olmaktan, ön sıraya oturmaktan, her derse başka bir öğretmen gelecek olmasından, ders kitaplarını kucağında taşımaktan, yeni şeyler öğreniyor olmaktan büyük heyecan duydu. Çalışıp kazandığı parayla aldığı kauçuk tabanlı bordo renkli ayakkabılarını ve lacivert formasını da çok seviyordu...Üç yıl sonra okulunu birincilikle bitirdi.

Menekşe, neden sarı bir deftere yazmakta olduğum saklı bahçe öyküsüne karışıp çiçeksiz defterindeki bir gün açmak istediği duygularıyla bana bu yolculuğu yaptırdı? Çam dallarının arasındaki coşkulu dansına ve palmiyenin yansıttığı eşsiz ışıklara rağmen benim öykümdeki kurgusal menekşe, ne göğe ne de güneşine bir türlü erişemediği için mi? Yoksa, kendi doğasında çiçek açmak isteyenler türlü baskılar altında engellendiği ya da sömürü, can sıkıcı tutumlar ve kötüye kullanma (taciz ve istismar) ile bu dünyadan bezdirildiği için mi?

Neyse ki saklı bahçelerdeki düşler sınırsızdır! Ben de sarı bir deftere menekşenin öyküsünü düşlere yol vermek için yazıyorum. Ve görüyorum ki çam dalları yüreğine kar yağsa bile rüzgarla dansını sürdürürken, palmiye hiç vazgeçmeden erişimi olanaksız güneşe çağırıyor. Ama menekşenin her şeyin ötesinde zakkumu sevmeye başladığını da anlıyorum. Çünkü zakkum, diyor ki:

—Haydi, ne yapacaksan yap, artık! Çok geç olmadan, içindeki çocuğu açığa çıkar ve sana benim gibi zehirli bir çalı gözüyle bakılacak olsa bile sen de güneşe dur!

—O sözleri söyleyen zakkum değil ki, benim

KISASA KISAS

HİKMET KURTER

Yaz gecesi, saat on sularıydı. Üç arkadaş kahvede oturuyorduk. Zaman bir türlü geçmek bilmiyor, sıcaktan bunalıyor, can sıkıntısından patlıyorduk.

İçimizden biri ansızın,

-İçelim mi ulan? dedi.

Öteki arkadaşla birbirimizin yüzüne baktıktan sonra,

-Bir de soruyor... İçelim ulan! dedik.

Ceplerimi yokladım. Bozukluk bile gelmedi ellerime.

-Size sevineceğiniz bir haber vereyim mi çocuklar? dedim. Bende para nanay!

“İçelim mi ulan?” önerisinde bulunan arkadaş,

-Bende biraz para var, dedi, ama o da ancak şarap almaya yeter.

-Olsun be, her zaman konyağa takılacak değiliz ya, bu defa da şarapla kafayı bulalım.

İki şişe şarap satın aldık.

Az sonra, Mecidiyeköy'den Taksim'e doğru efendi efendi yürürken kesekâğıtlarına gizlediğimiz şarapları yudumluyorduk. İçtiğimiz mayalanmış üzüm suyu hemen etkisini göstermiş, bütün sıkıntımızı dağıtmıştı. Vızır vızır işleyen taşıtların motor gürültüleri, korna seslerini umursamadan neşe, coşku içinde adımlıyorduk kaldırımları. Şişli, Osmanbey, Pangaltı, Harbiye, Elmadağ bir bir ardımızda kaldı. Taksim'e vardığımızda şişelerin dibini bulmuştuk.

-Tam neşemizi bulmuşken meteliğe kurşun atıyoruz diye gerisin geri Mecidiyeköy'e dönmek de olur mu be! diye mızıldanmaya başlamıştık ki, öteki arkadaş,

-Meteliğe kurşun atıyor sayılmayız, dedi. Anam bana yatırayım diye elektrik parası vermişti. Daha günü var. Gelin size bira ısmarlayayım. Bu konuşmanın ardından üç arkadaş ellerimizdeki biralarla Divan Otelinin önünden Dolmabahçe'ye inen yolda, iki yana yalpalayarak, zikzaklar çizerek yürüyor, bir yandan da şişeleri başımıza dikiyorduk.

Biraları ısmarlayan arkadaş, bitirdiği bir şişeyi, "Dur, yapma, etme!" diyemeden fırlatıp attı. Şişe düştüğü koca asfaltta kırılmadı, parçalanmadı, dağılmadı... Tıngır mıngır yuvarlandı; gitti, bizler gibi on dokuz, yirmi yaşlarındaki bir grup gencin ayaklarının dibinde durdu.

Gençler,

-Biz Dolapdereliyiz!.. Bize yamuk yapılmaz!.. Bize yanlış yapanların başlarına dünyayı dar ederiz! diye kızgınlıkla bağırarak bir anda etrafımızı çevirdiler.

Ne kadar özür dilesek, ne kadar alttan alsak, ne kadar "Canımız dalaşmak istemiyor" diye dil döksek de, bize sopa çekmeyi akıllarına koymuş, karar vermişlerdi bir kere. Bundan kaçış, kurtuluş yoktu.

Bizi ortalarına alanlar sekiz Çingene gençti. Bilenler bilir, bende boy bos yerindedir. İçlerinden birine yumruğu geçirdiğim gibi yeri öptürdüm. Ama ikincisine vurduğum yumruk boşa gidince dengem bozuldu, olduğum yerde döndüm ve yere düştüm. Sekizi de bize, körkütük sarhoş üç gence, öyle bir giriştiler, Allah yarattı demeden öyle bir dövdüler ki hayatımda ben böyle bir dayak yemedim. Vurmaktan yorulunca bizi bıraktılar.

Sürüne sürüne yerden kalktık. Kesik kesik öksürüyorduk. Biraları ısmarlayan arkadaş bu kez de,

-Ulan sizi çorba içmeye götüreceğim, diye tutturdu.

Bizim o sırada orbacıya değil, hastaneye gitmemiz gerekirdi. Sabahın dördüydü. Çorbacı morbacı kalmamış, hepsi kapanmıştı o saatte. Rastladığımız bir sabahçı kahvesine daldık, üç çay ısmarladık.

Yaşlı kahveci çayları verirken,

-Ağzınız burnunuz arşamba pazarına çevrilmiş be gençler1 dedi. Ne oldu?.. Otobüs mü çarptı size?

-Sekiz esmer vatandaş çarptı bey amca, dedim gülerek.

Başım atlayacak gibi ağrıyordu. Yüzümde bir sızı hissedince aynaya baktım. Gözaltlarıma morluklar oturmuş, ağız burun birbirine karışmış, berbat bir haldeydim. Arkadaşların durumu da aynıydı. Üstümüzün başımızın yırtık olduğunu bilmem söylememe gerek var mı?çaylarımızı içerken söyleşmeye başladık. Bize içme önerisinde bulunan arkadaşın öfkesi topuklarına çıkmıştı.

-Adına kavga desen, kavga denemezdi ki!.. Alkolden uyuşmuş, eli ayağı tutulmuş, güçsüzleşmiş üç delikanlının üzerine sekiz akalın ullanmasına kavga denebilir mi?.. Kafamız kıyak olmasaydı, bizi nah döverlerdi!

Biraları ısmarlayan arkadaş da,

-Bizim gibi delikanlılara yapılır mı bu be? diye dişlerini gıcırdatıyordu. Yara bere içinde kalmamız bir yana rezil kepaze de olduk. Onurumuz iğnendi. Utancımdan kahroluyorum. Bunun öcünü almayacak mıyız?

Sessiz kaldığımızı görünce bir kez daha yineledi.

-Bunun öcünü almayacak mıyız? diyorum. O alçakları, gebertmeyecek, öbür dünyayı boylatmayacak mıyız?

-Yok, o kadar da değil, dedim. Eşek sudan gelinceye kadar dövmemiz yeterli.

Bizi haşat eden ingene gençleri, “Dolapderelilere yamuk yapılmaz.” demelerinden nerede arayacağımızı biliyorduk.

Arayıp taramaya başladık. Semtimizde her zaman oturduğumuz kahve genelkurmay karargâhı gibi çalıştı. Edindiğimiz bilgileri bir araya getirdik, masaya yatırdık. Bizi döven sekiz Çingene hakkında ebesine, dedesine varıncaya dek bilgi topladık. Evlerini, yurtlarını bulduk. Neyin nesi, kimin fesi olduklarını öğrendik. Belli bir işleri, uğraşları olmayan boş gezenin boş kalfası, asalak takımından adamlardı.

Bütün bu bilgi toplama etkinliği iki ay sürmüştü. Şimdi sıra sorumlulardan hesap sormaya gelmişti.

Yaz geçip gitmiş, mevsim artık sonbahardı. Gökyüzünün yağmur yüklü bulutlarla kaplı olduğu bir gün mahallemizin babayiğit gençleriyle bir minibüse doluştuk, Dolapdere'ye yıldırım gibi, ani bir baskın yaptık. Bize kötek atanları birer birer ele geçirip öyle bir ıslattık, öyle bir ıslattık ki!..

-Kemiklerimizi kıracaksınız, durun, yapmayın, vurmayın artık! diye acı acı yalvarıyorlardı... Ama onlara kulak asmadığımız gibi,

-Ulan siz bizi döverken böyle yalvar yakar olduk mu? diye verip veriştiriyorduk da. Yedikleri dayaktan ağızlarını açacak halleri kalmayınca sesleri solukları kesildi.

Daha sonra ne oldu dersenez?.. Birdenbire boşanan bir sonbahar yağmuru yerlerde serili yatan Çingene gençleri bir güzel ıslattı, sıçana döndürdü.

Islatmak sözcüğünün Türkçede birçok anlamı vardır, sevgili okurlar

=====

DÜĞÜN

TÜRKAY KORKMAZ

Akşamın karanlığı basmıştı, gelen giden yoktu. Koca Yahya bizi korkutmaya başladı. Karasu'dan dönenlere soruyordum: "Yahya'yı gören eden var mı?" diye .Karasu'da koşturan Yahya bizim kaygılarımızdan habersizdi. O, Kooperatifçi Mustafa ile aylık yiyeceklerimizi alacağına, tutmuş bir düğün sevdası peşine düşmüşler. Karasu'da tanıdık birilerinin düğününün yapıldığı salonu arıyorlar. Kooperatifçi Mustafa mı onu, yoksa o mu koca Yahya'yı takmış peşine; önünde sonunda öğreneceğiz.

Kim bilir düğün mü, yoksa başka bir niyet mi vardı işin içinde. Hele Kooperatifçi Mustafa neyin peşinde, bir gönül işi olmasın bizi meraklara bırakan bu gecikme. Aradıkları salonu sormadıkları kimse kalmadı Karasu'da. Yok, yok işte. Böyle bir salon olsa olsa Adapazarı'ndadır diyenlere diyecekleri yoktu. Öyle ya, olabilir. Kooperatifçi Mustafa, "Yahya, gel Adapazarı'na gidelim, biraz geç de kalsak önemli değil."

İşte buyur, bu akıl işi mi? Sen çocuğu akli sıra kandır, tut peşine tak. Bu nasıl bir iş anlaşılamadı. Akşam karanlığı giderek artıyordu. Alaca karanlık yerini koyu karanlığa bırakmıştı. Kimdi bu şanslı, Kooperatifçi Mustafa'yı koşturan, bot beklemez korkusuzluğu, Sakarya izin vermez gecenin karanlığında geçişe. Tüm bunlar, yüreğine düşen ateşi durduramadı Mustafa'nın. İşte gönül bu

anlamaz, dinlemez. Koca Yahya'yı korkular almıştı. Sakarya'nın geçit vermez yükselişi, kıvrım kıvrım akışı toprakları söküp Karadeniz'e taşıyordu. Geceleyin Botçu Yaşar da bulunmaz. Bu gece kaldık yollarda! Karasu, Adapazarı derken sığınacak bir yer bulabilsek diye Adapazarı yolunda düşünmeye başladı Yahya.

Düğünü salonda ararken bir evde buldular. Düğün sahibi Kooperatifçi Mustafa'nın asker arkadaşıydı. Uzaktan da olsa onu tanıdı. Damatlıklarını giyinmiş sağdıcının yanında oturuyordu damat. Sağdıcı gelenleri gösteriyordu. Kooperatifçi Mustafa, koca Yahya düğün evine girince sağdıç damadın yanından doğrulup onlara doğru yürüdü. Damat da ayaklanmıştı. Asker arkadaşını düğününde hiç beklemiyordu. Siyah giysiler içinde damatlık yakışmıştı Kooperatifçi Mustafa'nın arkadaşına.

Kooperatifçi Mustafa gün boyu Karasu, Adapazarı yolculuğunu anlattı. Sonunda düğün evini bulmasına içten içe sevindi. O geceyi askerlik anılarıyla süsleyerek asker arkadaşıyla konuşup durdu. Düğün dönüşü Karasu'ya yolculuk, sonra Botçu Yaşar Kelköy'e ulaştıracaktı kaçakları.

Hesabını verirken Mustafa gönül işini sakladı, kimselere duyurmadı. Dünkü arayış gönülde saklı duran içindi. Asker arkadaşının kız kardeşini yıllar önce görmüştü. Şimdi işi sağlama bağlamak istiyordu. Yıllar sonra düğün kalabalığında gönülde saklı duranı yeniden gördü. Hoş hoş bakışları, dünü unutmaması sevindirdi Mustafa'yı. Bunu asker arkadaşı da bilmiyordu. Artık asker arkadaşını ikinci ziyareti olsa olsa kız kardeşi için olacaktı.

YENİDEN TÜRK DİLİ DERGİSİ

**Yazınımız, ekinimiz, uygarlığımız, dilimiz, için bakıma özene görevli
dergi**

Yeniden Türk Dili Dergisi:

Dil ve yazın; şiir, öykü, deneme, eleştiri, günlük, düşün, ekin dergisi

Kurucu İyesi, Sorumlu Müdür ve Genel Yayın Yönetmeni:

Sencer Karacalıoğlu

E R İ Ş İ M

Sencer Karacalıoğlu: 0 505 985 40 55

Sencerkaracalioglu2002@gmail.com

Danışma ve Yazı Kurulu:

Prof. Dr. Ömer Demircan, Okan Baba, Prof. Dr. Süreyya Ülker

Teknik Danışman : Boğaçhan Orhan Boran

***Bu dergi, yabancı sözcüklerin yerine olabildiğince Türkçelerini
koymayı görev bilir.***

Başka bir yerde yayınlanmış yazılar dergimizde yayınlanmaz.

Alınan yazı kesinlikle geri verilmez.

Dergide yayınlanan yazıların her türlü sorumluluğu yazarlarıdır.

Yeniden Türk Dili Dergisi, yayınlanan yazılara telif ücreti ödemez.

DERGİMİZ ÜCRETSİZDİR.
